

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra Anglistiky

Bakalářská práce

Téma strašidelného domu v románech
Shirley Jacksonové *The Haunting of Hill
House* a Stephen Kinga *Black House*

The Theme of the Haunted House in
Shirley Jackson's *Haunting of Hill House*
and Stephen King's *Black House*

Vypracovala: Klára Pokorná
Vedoucí práce: PhDr. Kamila Vránková, Ph.D.

České Budějovice 2018

Prohlášení:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 23.4.2018

.....

Klára Pokorná

Poděkování

Ráda bych poděkovala PhDr. Kamile Vránkové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce. Děkuji především za pomoc, čas, trpělivost a cenné připomínky, které mi pomohly tuto kvalifikační práci dokončit.

Anotace

Práce se zabývá tématem strašidelného domu ve dvou románech, konkrétně *The Haunting of Hill House* od Shirley Jacksonové a *Black House* od Stephen Kinga. Náplní první části této práce je vymezení literárně historických souvislostí daného tématu. Zaměřuje se především na literární kontext 18. a 19. století a také na souvislosti mezi jednotlivými spisovateli a jejich literárními díly. Další část práce se zabývá životem a inspirací Shirley Jacksonové a Stephen Kinga. Pozornost je věnována zvláště strašidelným domům, jejich charakteristice a funkci v literatuře. Poslední část práce se soustředí na interpretaci příběhů hlavních hrdinů, na jejich charakteristiku a kontakt se záhadou a nadpřirozenem.

Abstract

The bachelor thesis deals with the theme of the haunted house in two novels, namely *The Haunting of Hill House* by Shirley Jackson and *Black House* by Stephen King. The first part of this thesis describes the literary and historical context of the chosen theme. It focuses on the literary background of the 18th and the 19th centuries, and also on the link between individual writers and their literary works. The next part of the thesis deals with the life and inspiration of Shirley Jackson and Stephen King. It pays a special attention to the haunted houses, their characteristic and their function in literature. The last part of the thesis concentrates on the interpretation of the stories of the main characters. It deals with their portraits and their contact with mystery and the supernatural.

Obsah

Úvod	- 8 -
1 Literárně-historický kontext.....	- 10 -
1.1 Anglický gotický román	- 10 -
1.2 Americká gotická literatura	- 15 -
2 Historický vývoj motivu strašidelného domu a jeho funkce v literatuře	- 17 -
2.1 Vývoj strašidelného prostoru	- 17 -
2.2 Strašidelné domy v konkrétních příbězích.....	- 19 -
3 <i>The Haunting of Hill House</i>	- 21 -
3.1 Život Shirley Jacksonové.....	- 21 -
3.2 Literární inspirace Shirley Jacksonové	- 23 -
3.3 Tvorba Shirley Jacksonové	- 24 -
3.4 Hill House	- 25 -
3.4.1 Hill House jako tajemný dům	- 25 -
3.4.2 Vnější prostor	- 26 -
3.4.3 Vnitřní prostor domu.....	- 27 -
3.4.4 Historie a minulost Hill House.....	- 29 -
3.5 Charakteristika účastníků experimentu.....	- 31 -
3.5.1 Charakteristika hlavních postav	- 31 -
3.5.1.1 Dr. Montague	- 31 -
3.5.1.2 Eleanor Vanceová	- 33 -
3.5.1.3 Theodora	- 35 -
3.5.1.4 Luke Sanderson.....	- 36 -
3.5.2 Charakteristika vedlejších postav.....	- 37 -
3.5.2.1 Pan Dudley	- 37 -
3.5.2.2 Paní Dudleyová.....	- 37 -

3.5.2.3	Paní Montagueová.....	- 38 -
3.5.2.4	Arthur Parker.....	- 39 -
3.6	Vliv domu na účastníky experimentu	- 39 -
3.6.1	Dr. Montague	- 39 -
3.6.2	Eleanor Vanceová	- 39 -
3.6.3	Theodora	- 41 -
3.6.4	Luke Sanderson.....	- 41 -
3.6.5	Další účastníci experimentu: Paní Montagueová, Arthur Parker, pan a paní Dudleyovi.....	- 41 -
3.7	Nevysvětlitelné jevy	- 41 -
3.7.1	Neobjasněné nápisy.....	- 41 -
3.7.2	Komunikace s mrtvými.....	- 42 -
3.7.3	Přízrak psa.....	- 42 -
3.7.4	Působení neznámé síly	- 42 -
4	<i>Black House</i>	- 43 -
4.1	Život Stephena Kinga	- 43 -
4.2	Literární inspirace Stephena Kinga.....	- 47 -
4.3	Tvorba Stephena Kinga	- 49 -
4.4	Black House	- 50 -
4.4.1	Black house jako tajemný dům	- 51 -
4.4.2	Popis vnějšího okolí, historie a minulosti Black House.....	- 52 -
4.4.3	Popis vnitřního prostředí Black House	- 53 -
4.4.4	Další zlá místa a jejich podobnost s Black House	- 56 -
4.5	Charakteristika hlavních postav	- 57 -
4.5.1	Lester Speedy Parker, mentální guru hlavního hrdiny.....	- 57 -
4.5.2	Jack Sawyer, zázračný muž	- 58 -

4.5.3	Henry Leyden, muž mnoha tváří.....	- 60 -
4.5.4	Carl Bierstone, ztělesnění nástroje vyšší moci.....	- 62 -
4.5.5	Marshallovi, neobyčejná rodina	- 63 -
4.5.6	The Thunder Five, neohrožená pětice mužů	- 64 -
4.5.7	Gorg, posel z Teritorií	- 65 -
4.6	Nevysvětlitelné jevy	- 66 -
5	Zasvěcení hlavních hrdinů a jejich putování.....	- 67 -
	Závěr	- 71 -
	Bibliografie	- 73 -

Úvod

Strašidelný dům se vyskytuje nejen v literatuře, ale i ve filmech, a dokonce i ve skutečném životě. Pro každého je nějaký dům strašidelný, ať už se jedná o starý a opuštěný prostor, nebo o moderní budovu zubního lékaře. V reálném životě je možné narazit na domy, se kterými jsou spojeny negativní myšlenky a emoce. Ve filmových adaptacích se jedná o smyšlené příběhy o domech, ve kterých se vyskytují nadpřirozené úkazy. V literatuře je podoba hrůzostrašného domu závislá na představivosti autora i čtenáře. Náplní následujících kapitol je srovnávací analýza obrazu starého domu v románech Shirley Jacksonové *The Haunting of Hill House* (1959) a Stepheny Kinga *Black House* (2001).

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V části teoretické, konkrétně v první kapitole, je nastíněn literárně historický kontext anglického gotického románu 18. a 19. století a jednotlivé spojitosti mezi spisovateli a jejich tvorbou. Právě anglický gotický román tvoří předlohu pro americkou gotickou literaturu. Vzhledem k tomu, že se tato bakalářská práce věnuje americkým spisovatelům a jejich románům, je důležité se zmínit i o souvislostech a odlišnostech mezi nimi.

Teoretická část pokračuje i v druhé kapitole, kde je rozebrán vývoj strašidelného prostoru od 18. století po současnost. Původně se příběhy odehrávají v kláštorech a opatstvích, později se přesouvají do hradů a zámků. V 19. století se centrum dění přemísťuje do rodinných domů. Kromě přesouvání děje do běžných obytných domů se během několika století mění i charakter prostoru. V současné literatuře je možné nalézt domy, které se chovají jako živé bytosti.

Nejdůležitější částí této práce (třetí a čtvrtá kapitola) je část praktická, která se zabývá analýzou obou románů, *The Haunting of Hill House* a *Black House*. Nejprve je popsán život a tvorba jak Shirley Jacksonové, tak i Stepheny Kinga. Hlavní části těchto kapitol se věnují stručnému popisu děje příběhu, poté je detailně rozebráno vnější i vnitřní prostředí obou domů. Následuje charakteristika hlavních i vedlejších postav, přičemž je zkoumán jejich charakter i vliv domu na jejich životy. Poslední části kapitol jsou věnovány nadpřirozeným a nevysvětlitelným jevům, jejich výskytu a projevům.

Tato práce čerpá jak z české, tak i ze zahraniční odborné literatury, konkrétně ze studií D. Hodrové, Z. Stříbrného, M. M. Bachtina, F. Bottinga, B. Docherty. Informace k sestavení kompletního seznamu publikovaných románů Shirley Jacksonové a Stephen Kinga jsou získány z jejich internetových stránek.

1 Literárně-historický kontext

1.1 Anglický gotický román

Předlohou pro veškerou hororovou fikci je gotická literatura, která vznikla v 18. století. Pro tuto oblast literatury je typických několik následujících prvků. Prvním z nich je například motiv návratu minulosti a minulých událostí do přítomnosti. Tento jev se vyskytuje v gotických dílech velmi často. Všimá si ho i Fred Botting ve své studii *Gothic*: „Gothic atmospheres – gloomy and mysterious – have repeatedly signalled the disturbing return of pasts upon presents and evoked emotions of terror and laughter.“¹

Další prvek je zde zastoupen v podobě myšlenek a názorů na politické, sociální a kulturní události ve společnosti. Literatura této doby je přesycena protesty proti různým revolucím, bojům, nepokojům a válkám. Anglickou literaturu 18. století nejvíce ovlivnila Velká francouzská revoluce, neboť Anglie je vlivným sousedem právě zmíněné Francie. Inspirací pro další literární díla se staly i války za nezávislost, které proběhly v Americe ještě před revolucí ve Francii.²

Pro gotickou literaturu 18. století bylo typické takové vyvrcholení, při kterém docházelo k vyhnání zlých postav a k opětovnému nastolení pořádku. Zločinci byli potrestáni a hrdinové po zásluze odměněni. Vlivem událostí se během následujícího století v literatuře promítaly obavy ze sociální nestálosti. Což znamenalo, že zločinci nebyli vždy potrestáni a hrdinové odměněni.³

Nejmarkantnějšími elementy gotické literatury jsou typické postavy a krajina. V gotické literatuře 18. století vyjadřovaly různé postavy (například: „specters, monsters, demons, corpses, skeletons, evil aristocrats, monks and nuns, fainting heroines and bandits“⁴) hrozby a ohrožení, které sužovaly a strašily tehdejší společnost. Nacházejí se například v *The Castle of Otranto* (1764) nebo v *A Sicilian Romance* (1790), kde se vyskytují bandité.

Pro gotický, jinými slovy hrůzostrašný, román jsou charakteristické tyto prvky: „Dark subterranean vaults, decaying abbeys, gloomy forests, jagged mountains and wild

¹ BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004, str. 1

² STRÍBRNÝ, Zdeněk. *Dějiny anglické literatury*, Praha: Academia, 1987, str. 346

³ BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004, str. 10

⁴ BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004, str. 2

scenery inhabited by bandits, persecuted heroines, orphans, and malevolent aristocrats.“⁵ Kromě typických postav a krajiny se v příbězích vyskytují i nevysvětlitelné jevy, které dodávají ději na dramatičnosti.

Ve všech gotických románech se objevuje ženská postava, která se něčím trápí, nebo je smutná. Například v románu Horace Walpolea *The Castle of Otranto* (1764) se objevuje dcera knížete, Matylida, která je vlastním otcem zavrhována. Její lásku otec neopětuje a nepřijímá ji za své dítě. Pouze smrt Matyldy otevře otcovo srdce a donutí ho litovat svých činů namířených proti vlastní dceři. Další smutnou postavou je zde Isabela, dcera markýze. Isabela je zaslíbena Konrádovi, synovi knížete. Shodou nešťastných událostí k jejich svatbě nedojde. O ruku Isabely se začne ucházet i sám kníže. Jeho nekalé úmysly donutí Isabelu k zoufalému útěku. Záchranu najde v nedalekém klášteře a u legitimního dědice zámku, Theodora. I Hypolita, matka Matyldy, patří mezi typické ženské postavy v gotických románech. Je odkázána sama na sebe, slepě miluje svého manžela a nedokáže si připustit jeho nevěru. Pro ochranu svého manžela je schopna vzdát se všeho a odejít do klášteře.⁶

Horace Walpolea lze považovat za zakladatele tohoto literárního hnutí. Svým dílem *The Castle of Otranto* vytvořil předlohu a inspiraci pro další spisovatele. Příběh *The Castle of Otranto* se odehrává v Itálii, nadpřirozené jevy se zde vyskytují z důvodu kletby uvržené na rod šlechticů, uchvatitelů zámku. Nadpřirozeným prvkem je zde například samovolný pohyb obří helmy nebo zjevení obřího rytíře.

Další autorkou gotického románu je Clara Reevoová, která se proslavila románem *The Old English Baron* (1777). Příběh se odehrává v Anglii. Hlavním hrdinou je mladý muž, vychovávaný na hradě, který díky přespání v tajemné komnatě zjistí pravdu o svém původu. Nadpřirozené prvky jsou spojeny s motivem tajemné komnaty. Patří mezi ně například záhadné zvuky – vzdechy nebo kroky.

Nejúspěšnější autorkou té doby je Ann Radcliffová. Do svých románů, např. *The Mysteries of Udolpho* (1794) nebo *A Sicilian Romance* (1790), „přidala prvky ženské vnímavosti a barevných přírodních líčení“.⁷ V *A Sicilian Romance* se nadpřirozené jevy

⁵ BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004, str. 44

⁶ *Anglický gotický román*. Uspořádal Jaroslav Hornát. 1. vyd. Praha: Odeon, 1970.

⁷ *Anglický gotický román*. Uspořádal Jaroslav Hornát. 1. vyd. Praha: Odeon, 1970, str. 10

opět objevují v souvislosti s motivem tajemné komnaty: jedná se o objevování a mizení světla v noci či pohyb neviditelných osob po věži. Autorka se v každém příběhu snaží záhadné jevy racionálně vysvětlit (v případě pohybu neviditelných osob se může jednat o setkání s loupežníky).

K následujícím autorům anglického románu patří William Beckford, který čtenářům v knize *Vathek* (1786) přiblížil orientální svět. Dalším autorem je Matthew Gregory Lewis, který se pro román *The Monk* (1796) inspiroval nejen předešlými romány, ale i německou literaturou. Německými spisovateli se inspiroval i Charles Robert Maturin, který v díle *Melmoth the Wanderer* (1820) zkombinoval hrůzostrašné prvky anglického gotického románu s motivem zaprodání duše ďáblu.⁸

Slovy F. Bottinga, „the list of creatures grew, in the nineteenth century, with the addition of scientists, fathers, husbands, madmen, criminals and the monstrous double signifying duplicity and evil nature.”⁹ Právě dvojníci se později staly populárním tématem, které je možné nalézt například v dílech *The Strange Case of Dr Jekyll and Mr Hyde* Roberta Louise Stevensona, *William Wilson* Edgara Allana Poea či v *The Talisman* a *Black House* Stephenha Kinga. Za nejznámější dílo s motivem šíleného vědce lze považovat *Frankensteina* Mary Shelleyové.

Autoři, píšící v 19. století, se liší například v detailních popisech charakterů hlavních hrdinů, a to zejména z hlediska jejich psychiky a psychologických pochodů. Jejich příběhy jsou založené na vlastních zkušenostech, mezi které patřily například chudoba, špatné životní podmínky, genderová nevyváženost, nutnost finanční výpomoci rodině apod. Tuto skutečnost můžeme pozorovat v dílech Charlese Dickense *David Copperfield* nebo *Oliver Twist*, kde se objevuje mnoho životních zážitků samotného autora (špatné pracovní podmínky, pobyt ve vězení pro dlužníky, finanční výpomoc přátelům, chudobu, pobyt na ulici).¹⁰

⁸ STRÍBRNÝ, Zdeněk. *Dějiny anglické literatury*, Praha: Academia, 1987, str. 347-348

⁹ BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004, str. 2

¹⁰ BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004, str. 125

Gotická literatura však nikdy zcela nevytizela, stala se součástí několika dalších žánrů.¹¹ V 19. století se ke strašidelným prvkům přidaly i experimentální vědy a nadpřirozené dovednosti (alchymie, okultní vědy a mesmerismus). Zájem o okultní vědy či o tajemství věčného života lze zachytit v dílech *Zanoni* a *The Haunters and the Haunted* Edwarda Bulwer-Lyttona.¹² Ve své studii *Gothic* poukazuje Fred Botting na inspiraci anglickým gotickým románem v díle *Little Dorrit* Charlese Dickense. V tomto románu se objevuje motiv návratu dávných tajemství do přítomnosti. „Having the melancholic and gloomy appearance of the castle, the house and the family within it are haunted by buried secrets of unrespectable origins and the ghostly presence of the father signified by his foreboding portrait.“¹³

Také Elizabeth Gaskellová aplikovala ve své povídce *The Old Nurse's Story* hororový motiv, přízrak dítěte. V domě se začínají dít nevysvětlitelné jevy, například se ozývá hudba z rozbitého hudebního nástroje, nebo se zjevuje duch zemřelé dívky pronásledující obyvatele domu.¹⁴

Jak již bylo zmíněno, gotika se časem stala součástí dalších literárních žánrů. Gotické prvky se objevují i u Emily Brontëové a Wilkieho Collinse. V románu *Wuthering Heights* Emily Brontëové se objevuje typická gotická krajina, opuštěná a divoká, která společně s chátrajícím rodinným domem naznačuje přítomnost temných sil spojených s neútěšnou vášní, přírodní energií a sociálním omezením.¹⁵ Jedním z hlavních hrdinů tohoto románu je Heathcliff, který představuje dokonalou kombinaci gotického darebáka a romantického vydědence. Fred Botting zde zachycuje další gotický prvek. „The Gothic theme that the sins of father are visited on the offspring is manifested in the representations of the illegitimacy and brutality of paternal authority, the repetition of events, and the doublings of figures and names in successive

¹¹ WEINSTOCK, A. Jeffrey. *The Cambridge Companion to American Gothic*, Cambridge: University Press, 2017, EDWARDS, E. Justin, katopila 5., str. 71

¹² BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004, str. 124

¹³ BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004, str. 126

¹⁴ GASKELL, Elizabeth: *The Old Nurse's Story*, Whitefish: Kessinger Publishing, 2004

¹⁵ BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004, str. 129

generations.“¹⁶ Právě Heathcliff se chce skrze své potomky pomstít za ujmu, kterou utrpěl v dětství.

Úspěšnou autorkou 19. století je také Charlotta Brontëová, sestra Emily Brontëové. V jejím nejúspěšnějším díle *Jane Eyre* se děj odehrává v gotické pochmurné krajině, podobně jako ve *Wuthering Heights*. Temná atmosféra je doprovázena neznámými tajemstvími a událostmi souvisejícími s domem, kde hlavní hrdinka vyučuje své svěřence. Dochází zde k nevysvětlitelným událostem, které jsou však v závěru racionálně vysvětleny.

V románu *The Woman in White* Wilkieho Collinse se také objevují gotické prvky. Svoji strukturou připomíná dřívější gotická díla Ann Radcliffové nebo Horace Walpola. „The Gothic heroine, passive and persecuted, is presented as an image of loss and suffering.“¹⁷ Wilkie Collins se inspiroval i metodou racionálního vysvětlení záhadných událostí. „A rational explanation of criminal mysteries by means of detection and law rather than the hand of Providence situates Gothic patterns in a thoroughly Victorian context.“¹⁸ Touto myšlenkou poukázal Fred Botting na odlišnost Collinse od svých předchůdců.

Ve 20. století se v gotické literatuře objevila nová monstra v podobě zmutovaných lidí, mimozemšťanů a vetřelců z jiných galaxií. Změnila se i projekce obav a úzkostí, které se již nevracejí z minulosti do přítomnosti, ale naopak se promítají z přítomnosti do budoucnosti. Všechny tyto obavy souvisejí také s rychlým technologickým pokrokem. Právě díky němu se gotické motivy, konkrétně postavy upírů a dvojníků, začaly objevovat i ve filmech.¹⁹

S pokrokem souvisely i změny ve společnosti, proměny literárních motivů a témat a přizpůsobování dějišť a postav dané době. Ze starodávných zámků a ruin se dějiště přesouvají do modernějších míst, například do psychiatrických léčeben, postavy se ocitají v jiných světech a dimenzích, a spisovatelé spoléhají více na fantazii

¹⁶ BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004, str. 129

¹⁷ BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004, str. 131

¹⁸ BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004, str. 133

¹⁹ BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004, str. 13, 156

čtenáře.²⁰ Původní gotická krajina 18. století byla divoká, téměř nepřístupná, hornatá, lesnatá, opuštěná a nebezpečná. Poskytovala úkryt především pro loupežníky, uprchlíky a monstra. S touto scénérií souvisely zámky a zříceniny, kde se ve většině případů odehrávaly klíčové a důležité momenty. Kromě zámků se hlavní dějové linie odehrávaly i v kláštorech, kostelích či na hřbitovech. Právě díky zmíněnému pokroku se v dalším století kriminálníci a strašidla přemístili do okolí měst, budov a do domů, které svým vzhledem a architekturou připomínaly původní gotické zámky a lesy.²¹

1.2 Americká gotická literatura

Američtí spisovatelé gotické literatury byli velmi ovlivněni anglickou gotickou tradicí. Američtí autoři se inspirovali například tématem konfliktů, dějišti, motivy, které byly v anglické literatuře populární. Jedná se například o různé fobie, o popis pochmurné atmosféry, hrozeb a násilí či o typická dějiště – strašidelné domy, hrobky a vězení.²²

Pro anglickou i americkou gotickou literaturu je charakteristický motiv strachu z válek a revolucí. Na rozdíl od anglických spisovatelů neměli ti američtí možnost čerpat z tak bohaté, celistvé historie zahrnující tradiční gotické postavy (mnichy, jeptišky, šlechtice) či dějiště (ruiny hradů a zámků, kláštery, podzemní hrobky).²³ Na základě této skutečnosti přejímali američtí autoři obdobné děje a události na šlechtické půdě a přizpůsobovali je podmínkám v novém demokratickém světě.²⁴

Nejúspěšnějším autorem americké gotické literatury je Edgar Allan Poe, který svými příběhy navazoval na své předchůdce, Nathaniela Hawthorna a Charlese Brockdena Browna. Edgar Allan Poe se od svých předchůdců odlišoval především

²⁰ BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004, str. 13

²¹ BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004, str. 2, 3

²² HOGLE E. Jerrold., ed. *The Cambridge Companion to Gothic Fiction*, Cambridge: University Press, 2002, SAVOY, ERIC, kapitola 9., str. 168

²³ MICHAUD, Marilyn: *Republicanism and the American Gothic*, Wales: University of Wales Press, 2010

²⁴ HOGLE E. Jerrold., ed. *The Cambridge Companion to Gothic Fiction*, Cambridge: University Press, 2002, SAVOY, ERIC, kapitola 9., str. 175

svým postavením ve společnosti (patřil mezi chudší vrstvy). Jeho životní zkušenosti mu však dopomohly k vytvoření velmi inspirativních děl, která se čtou dodnes.²⁵

Američtí spisovatelé se liší také dovedností vyvolat v lidech různé dojmy a pocity. „Brown’s aim is abrupt surprise; Hawthorne’s might be called the gloomy foreclosure of hope; Poe’s characteristic emotional matrix is an acute claustrophobia. Spatial configuration is crucial in achieving this painful sense of imprisonment – while Hawthorne’s haunted houses admit escape, Poe’s coffins and sealed tombs resonate with finality.“²⁶

Spisovatelé současné americké gotické literatury se inspirovali svými předchůdci. Stephen King se například inspiroval motivem psychického zhroucení hlavních hrdinů u E. A. Poea. Další autoři se inspirojí tématem upírů a upírské komunity u H. P. Lovecrafta.²⁷ Současná americká gotická literatura je velmi adaptabilní. Témata jsou přizpůsobována tak, aby přilákala nové čtenáře a aby vyhověla jejich přáním a potřebám. Týkají se postapokalyptických světů, situací, událostí a převratů v nich.²⁸ V konkrétních příbězích je možné zachytit současné politické, sociální, společenské a individuální obavy. „These are fears, which include ... new forms of advanced technology, ecological devastation, the migration of people, the speed of hypercapitalism, and the powerful forces of globalization.“²⁹

Se vzrůstajícím počtem obav zároveň klesá strach z příšer. Příšery se stávají lidštějšími, což znamená, že je postihují tragikomické osudy, civilizační choroby apod. Zároveň však mohou tvořit ekvivalenty pro úpadek dnešní společnosti, zahrnující například „a loss of the self and individuality, just as it unveiled the dark side of mass consumer culture and the fragility of humanity in a social structure underpinned by the

²⁵ HOGLE E. Jerrold., ed. *The Cambridge Companion to Gothic Fiction*, Cambridge: University Press, 2002, SAVOY, ERIC, kapitola 9., str. 180

²⁶ HOGLE E. Jerrold., ed. *The Cambridge Companion to Gothic Fiction*, Cambridge: University Press, 2002, SAVOY, ERIC, kapitola 9., str.181

²⁷ WEINSTOCK, A. Jeffrey., ed. *The Cambridge Companion to American Gothic*, Cambridge: University Press, 2017, EDWARDS, E. Justin, kapitola 5., str. 71

²⁸ WEINSTOCK, A. Jeffrey., ed. *The Cambridge Companion to American Gothic*, Cambridge: University Press, 2017, EDWARDS, E. Justin, kapitola 5., str. 79

²⁹ WEINSTOCK, A. Jeffrey., ed. *The Cambridge Companion to American Gothic*, Cambridge: University Press, 2017, EDWARDS, E. Justin, kapitola 5., str. 72

dehumanizing impacts of hyperglobalization.“³⁰ Lidé nejsou strašeni strašidly, ale svou nejistou budoucností.

2 Historický vývoj motivu strašidelného domu a jeho funkce v literatuře

2.1 Vývoj strašidelného prostoru

Strašidelný dům či budovu lze brát jako jistý uzavřený prostor. Tento prostor prošel, podobně jako hlavní hrdinové, historickým vývojem. „Předchůdcem byl dobrodružný a iniciační hrad ve středověkém rytířském románu a alegorický palác z mystických spisů doby barokní.“³¹

Z alegorického paláce se děj postupně přesouval do klášterů hrůzy a neřesti. Ukázkový příklad tohoto typu budovy lze najít v románu *Jeptiška* od Denise Diderota. Jak zmiňuje Daniela Hodrová ve studii *Román zasvěcení*, „klášter hrůzy a neřesti je jakousi univerzální krajinou, spojující základní protiklady stejně jako iniciační komnata. Zdůraznění uzavřenosti vnitřního prostoru, kam se nelze dostat, ale zároveň i odkud nelze uniknout, pojetí vnitřního prostoru jako vězení, ... jsou typické pro román od osmnáctého století.“³²

V literatuře druhé poloviny osmnáctého století se ke klášteru hrůzy připojuje i zámek hrůzy. „Zámek hrůzy je místem zločinu čekajícího na svou pomstu a tajemné viny čekající na své vykoupení.“³³ V tomto prostoru dochází k rodinným tragédiím (vražda rodinných členů, odmítání vlastní dcery) a k častému výskytu nevysvětlitelných jevů (záhadné hlasy a kroky, pohyby ve skrytých komnatách). Nadpřirozené jevy se většina autorů snaží na konci příběhu racionálně vysvětlit. Zámek hrůzy se vyskytuje v příbězích anglického gotického románu.

Devatenácté století bylo charakteristické technologickým pokrokem, se kterým souviselo i stěhování do měst. Stejně tak, jako se lidé přesouvali do center, se

³⁰ WEINSTOCK, A. Jeffrey., ed. *The Cambridge Companion to American Gothic*, Cambridge: University Press, 2017, EDWARDS, E. Justin, kapitola 5., str. 72

³¹ HODROVÁ, Daniela. *Místa s tajemstvím: kapitoly z literární topologie* Praha: Koniasch Latin Press, 1994, str. 69

³² HODROVÁ, Daniela. *Román zasvěcení*, Praha: H&H, 1993, str. 75, 76

³³ HODROVÁ, Daniela. *Román zasvěcení*, Praha: H&H, 1993, str. 76

přesouvalo i centrum dění. Zámky a hrady již nebyly atraktivní, a proto se spisovatelé museli zaměřit na jiné budovy. Vybrali si takové budovy, které jsou jim nejbližší, jejich vlastní domy. V literatuře existuje několik druhů uzavřeného prostoru. „Dům jako neutrální prostředí nebo pouhé východisko hrdinovy cesty do světa; ... idylický dům; šlechtické hnízdo; utopický dům; rodný dům a dům vzpomínky; dům hrůzy jako místo exotického, světského tajemství; dům s esoterickým tajemstvím.“³⁴

Od 20. století až do současnosti se v gotické i hororové literatuře objevují strašidelné domy, které mají několik společných rysů. Prvním takovým typem je přetrvávající reziduum³⁵ vzpomínek. Lidé, kteří v domě bydleli, zanechali ve zdech a v duši domu většinou špatné vzpomínky, negativní emoce či psychické napětí. Díky reziduí a emoční labilitě jedinců se vytváří ideální prostředí pro výskyt nadpřirozených jevů. Na tuto myšlenku poukázal také Collin Dickey. „The supernatural, old buildings are haunted by their memories: memories of those who once inhabited them, and the memories we bring to them.“³⁶ V těchto domech dochází velmi často k tragédiím, například k sebevraždám. Jak popisuje Martin Monestier ve své knize *Dějiny sebevražd*, stěny těchto domů bývají nasáknuté dlouhou sérií předešlých tragických událostí.³⁷

Dalším rysem je proměna charakteru prostoru. Jak poukázal Manuel Aguirre ve své studii *The Closed Space*, v současné literatuře hrůzy není dům strašidelný, ale stává se spíše „vtíravým až neodbytným“. „The house in modern terror fiction is not haunted but a haunting house. It is no longer a human space; it does happen to be sheltering a numinous presence, it is the numinous presence, an otherworldly living space that craves birth, sustenance, growth, reproduction in the human world. It is another perfect

³⁴ HODROVÁ, Daniela. *Místa s tajemstvím: kapitoly z literární topologie* Praha: Koniasch Latin Press, 1994, str. 69

³⁵ Tento termín užívá Collin Dickey ve své studii *Ghostland: An American History in Haunted Place*, New York: Penguin Books, 2017. V textu práce je anglický termín nezměněn.

³⁶ DICKEY, Collin. *Ghostland: An American History in Haunted Place*, New York: Penguin Books, 2017, str. 6

³⁷ MONESTIER, Martin. *Dějiny sebevražd; dějiny, techniky a zvláštnosti dobrovolné smrti*, Praha: Dybbuk, 2003, str. 204

parasite, another cell in the body of mankind which has been transmuted into a part of the Enemy.“³⁸

Z této myšlenky vyplývá, že se novodobé strašidelné domy chovají jako živé bytosti, jako dravci dychtící po své kořisti. Jak dále uvádí Manuel Aguirre, budovy se nesnaží své oběti zbavit, ale naopak ji chtějí ovládnout. Takové domy dokáží vycítit obavy, strach a chtíč obětí, a zneužít jich k svému prospěchu. Chtějí se prostřednictvím nich zhmotnit.³⁹ Tuto vlastnost vykazuje například budova Hill House z románu *The Haunting of Hill House*. Svými silami donutí hlavní hrdinku, Eleanor Vanceovou, aby nabyla dojmu, že do Hill House patří a že obětováním sebe dosáhne svého cíle –někam patřit, mít někde své místo.

2.2 Strašidelné domy v konkrétních příbězích

Téma strašidelného domu je možné najít například ve sbírce povídek Henryho Jamese, nazvané *Strašidelné příběhy* (v originále *Ghost Stories of Henry James*). V této sbírce se nachází tři povídky se strašidelnou tematikou. První povídka, *Nájemné od ducha* (v originále *The Ghostly Rental*), je o domě, který jeví známky opuštěnosti. Cesta k domu je zarostlá vysokou travou, dům působí prázdně a pustě. V průběhu příběhu dochází ke zjevení přízraku mladé dívky, která byla údajně prokleta. Jak se později ukáže, jedná se o pouhý trik, dívka je ve skutečnosti živá.

V povídce *Třetí osoba* (v originále *The Third Person*) se dvěma dámám zjevuje duch mladého muže. Tento duch bloudí po domě, který zdědily dvě sestřenice. Na počátku příběhu se může čtenáři zdát, že se obě starší dámy snaží ducha vyhnat z domu. Později se však čtenář dozvídá, že přítomnost ducha před sebou úmyslně zatajují. V tomto případě ale také není jisté, zdali se jedná o skutečný přízrak předka, nebo o pouhé ztělesnění jejich tajných tužeb. Může se jednat o zhmotnění nenaplněné touhy po dobrodružství, po mužské společnosti, po hříších a dlouho odříkaných neřestech.

Poslední povídkou s tématem strašidelného domu je *Veselé naroží* (v originále *The Jolly Corner*). I v této povídce se jedná o zděděný dům. Dům je nezařízený,

³⁸ AGUIRRE, Manuel. *The Closed Space*, Manchester: Manchester University Press, 1990, str. 192

³⁹ AGUIRRE, Manuel. *The Closed Space*, Manchester: Manchester University Press, 1990, str. 190-191

prázdný a k ničemu nevyužívaný. Z příběhu vyplývá, že majitel má k domu výjimečný vztah. Líbí se mu, často do něj chodí a ujišťuje se, že mu dům stále patří. Na první pohled se zdá, že dům je skutečně prázdný, jak se ale později ukáže, není tomu tak. Majitel spatří přízrak a začne ho sledovat. Při hlubším poznání zjistí, že si jsou podobní. Není tedy jasné, jestli se opravdu jedná o přízrak, pomatení mysli, nebo jestli se v domě zhmotňují touhy a přání majitele.⁴⁰

Henry James však nezůstal jen u povídek, napsal také psychologický román *Utažení šroubu* (v anglickém originále *The Turn of the Screw*). Dům je v tomto příběhu popsán následovně: „Byl to obrovský, ošklivý, starobylý, ale pohodlný dům, z jehož rázu člověk vytušil několik rysů budovy ještě daleko starší, napůl zlikvidované, napůl zužitkované.“⁴¹ Příběh je vyprávěn mladou guvernankou, které se zjevují přízraky předešlých sluhů. Vzhledem k mladému věku guvernanky, jejím nedostačujícím zkušenostem a zvláštnímu chování jejích svěřenců není zcela jasné, jestli jsou přízraky skutečné a jestli není celý příběh pouhou představou.

Další knihou, ve které se objevuje strašidelný dům, je *Osvícení* (v anglickém originále *The Shining*) od Stephena Kinga. Strašidelný dům je zde zastoupen obrovským hotelem, umístěným vysoko v horách a daleko od civilizace. V hotelu Overlook dochází k mnohým tragédiím. Bývalý správce zde zavraždí svoji rodinu, služebnice spáchá sebevraždu, na pokoji č. 217 zemře starší žena. Všechny události zanechají ve zdech hotelu špatnou energii. Negativní energie a nenasytost domu využívá psychické labilitu svých obyvatel. Snaží se je ovládnout pomocí triků. Zlé síly hotelu se zmocní Jackovy mysli a začnou v ní vytvářet nesmyslné představy. Hotel se chce přes Jacka dostat k Dannymu, aby mohl skrze něj šířit svoji moc. Danny, výjimečné dítě, má schopnost vidět budoucnost a schopnost telepatie. Hotelu se podaří Jacka změnit, zmanipulovat ho a využít ke svému plánu. Nakonec ale Danny díky svým výjimečným vlohám zabrání šíření zla a přispěje ke zničení hotelu.⁴²

⁴⁰ JAMES, Henry. *Strašidelné příběhy*, Praha: Plus, 2012

⁴¹ JAMES, Henry. *Utažení šroubu*, Praha: Argo, 1994, str. 17

⁴² KING, Stephen. *Osvícení*, Praha: Pavel Dobrovský – BETA, 2010

AGUIRRE, Manuel. *The Closed Space*, Manchester: Manchester University Press, 1990, str. 191

Dalším známým příběhem o strašidelném domě je román *Pytel kostí* (v anglickém originále *Bag of Bones*) od Stephenha Kinga. V tomto případě se jedná o obyčejné, rodinné, letní sídlo, ve kterém se objevuje duch zesulé obyvatelky městečka. Tato obyvatelka byla kdysi znásilněna a zavražděna. Její kosti byly zakopány pár metrů od domu. Následkem toho došlo v domě ke zhmotnění její nenávisti a touhy se pomstít. Přízrak je doprovázen dětským pláčem, hlasitými kroky, bušením do zdí, zvoněním na zvonek a lidským křikem. Díky vykopání kostí a řádnému pohřbu dochází ke zklidnění situace a ke zmizení přízraku.⁴³

3 *The Haunting of Hill House*

3.1 Život Shirley Jacksonové

Shirley Jacksonová se narodila v roce 1916 v San Francisku. Její rodiče patřili mezi bohaté obyvatele města, proto Shirley a její bratr strávili dětství v dobrých materiálních podmínkách. Přesto, že měla pouze bratra, uměla ve své tvorbě výstižně vylíčit pouto mezi sestrami. Toto pouto můžeme najít v románu *We Have Always Lived in the Castle*. Dvě hlavní hrdinky tohoto románu, sestry Merricat a Constance, se svými charaktery navzájem doplňují.⁴⁴

Vztahy v rodině později ovlivnily autorčinu tvorbu. Matka Shirley, Geraldine, byla hlavním původcem Shirleyina nešťastného dětství. I přes skutečnost, že Geraldine byla velmi konzervativní a nevýrazná osobnost, dávala své dceři velice najevo, že je z ní zklamaná a že by si přála jinou dceru. Naznačovala také, že je Shirley nechtěným dítětem. Geraldinina nespokojenost s vlastní dcerou se promítala do různých příkazů nebo hodnocení ohledně vzhledu a chování dcery. Ačkoli se Shirley odstěhovala, nepřestala ji Geraldine terorizovat dopisy, ve kterých ji kárala za způsob jejího života, za její vzhled, ale i za neustále se opakující témata v literární tvorbě.

Je pochopitelné, že Shirley své matce vzdorovala. Snažila se dělat přesný opak toho, co matka považovala za správné. Se vzdorem byla spojena i volba partnera, způsob oblékání nebo samotné povolání spisovatelky. Ani tento vzdor však Shirley

⁴³ KING, Stephen. *Pytel kostí*, Praha: Pavel Dobrovský – BETA, 2012

⁴⁴ MILLER, Laura. „Doslov“ v JACKSON, Shirley. *Dům na kopci*, Praha: Argo, 2015, str. 232

nepomohl a nikdy se nedostala z matčina vlivu. Nikdy se nepřestala trápit pocitem, že matku zklamala.

Nejen matčina bezcitnost, ale i manželova opakovaná nevěra či Shirleyino zklamání z jejich manželství se staly častými tématy jejich románů. Zlá, sobecká a chladná matka se objevuje v románu *The Haunting of Hill House*. Špatný vztah mezi manželi Jacksonovými se promítá v různých povídkách či komiksech.⁴⁵

Svého manžela potkala Shirley na univerzitě v Syracuse. Stanley Edgar Hyman byl nadšen jejím spisovatelským talentem a oznámil, že si tuto talentovanou osobu vezme za ženu. Společně se svými čtyřmi dětmi a velkým počtem koček žili v North Benningtonu ve Vermontu. Okolnost, že Stanley byl Žid, vyvolala nenávist okolí vůči jeho osobě. Nicméně jejich domácnost často navštěvovalo mnoho přátel, konkrétně další američtí spisovatelé jako Ralph Ellison, Bernard Malamud nebo Judy Oppenheimer. Manželé Jacksonovi byli vyznavači mnohých soirée a nezdravého životního stylu. K tomu například patřilo také požívání amfetaminu ve velkých dávkách. Lze říci, že nejen rodiče, ale i manžel ztěžovali Shirley život. Jeho časté nevěry ji nakonec dohnaly k psychickému zhroucení.⁴⁶

„Shirley Jacksonová byla proslulá zájmem o velké, starobylé a tajemné domy. Tento zájem vzbudil v Shirley její prapradědeček, který byl proslulým stavitelem honosných domů pro bohaté. Vyhledávala domy, které žily ‚vlastní vůlí‘. Například vybavení v jejich domě ve Vermontu se samo hýbalo, dveře se samy zavíraly, zámky se zamykaly, podobně tomu bylo v Hill House.“⁴⁷

Výskyt nadpřirozených jevů jí nebyl cizí. Jejimi koníčky byly okultismus, víra v duchy, čarodějnictví či záliba v temných vědách. Právě čarodějnictvím byla Shirley proslulá. Čarodějnictví pro ni znamenalo ženskou sílu a moc, kterou tolik obdivovala.⁴⁸

⁴⁵ MILLER, Laura. „Doslov“ v JACKSON, Shirley. *Dům na kopci*, Praha: Argo, 2015, str. 233

⁴⁶ MILLER, Laura. „Doslov“ v JACKSON, Shirley. *Dům na kopci*, Praha: Argo, 2015, str. 234

⁴⁷ NEW YORKER. *The Haunted Mind of Shirley Jackson*. © 2016 [cit. 09.04.2018] Dostupné z: <http://www.newyorker.com/magazine/2016/10/17/the-haunted-mind-of-shirley-jackson>

⁴⁸ NEW YORKER. *The Haunted Mind of Shirley Jackson*. © 2016 [cit. 09.04.2018] Dostupné z: <http://www.newyorker.com/magazine/2016/10/17/the-haunted-mind-of-shirley-jackson>

3.2 Literární inspirace Shirley Jacksonové

Shirley Jacksonová patřila mezi americké autory strašidelných příběhů jakými byli například Henry James, Edgar Allan Poe nebo Sheridan LeFanu. Největší inspiraci pro román *The Haunting of Hill House* získala u Henryho Jamese. Jeho psychologická povídka *Utažení šroubu* (v anglickém originále *The Turn of the Screw*) se příběhem hlavní hrdinky velmi podobá příběhu Eleanor Vanceové. Guvernantka si není jistá, jestli doopravdy vidí přízraky minulých služebníků, nebo jestli jsou pouhým výplodem její fantazie. Eleanor si dokonce není jistá, jestli skutečně přijela do Hill House a setkala se s dalšími členy experimentu, nebo jestli celý příběh není pouhým obrazem jejích potlačovaných tužeb.⁴⁹

Další možná inspirace pro tento román pochází od autorů anglického gotického románu. Jak již bylo zmíněno, prvním autorem tohoto hnutí byl Horace Walpole, který napsal román *The Castle of Otranto*. Následující autorkou byla Clara Reevoová se svým dílem *The Old English Baron*. Nejúspěšnější autorkou té doby byla Ann Radcliffová, která se proslavila především romány *The Mysteries of Udolpho* a *A Sicilian Romance*.⁵⁰

Jacksonová se inspirovala zejména nízkým postavením žen ve společnosti a umístěním hlavní dějové linie do strašidelného, starého, rozlehlého a opuštěného domu, podobajícímu se zámku hrůzy. „Zámek hrůzy je místem zločinu čekajícího na svou pomstu a tajemství viny čekající na své vykoupení.“⁵¹ Právě tak působí Hill House, lze předpokládat, že čeká na další oběť, kterou je Eleanor.

Záhadná a děsivá architektura gotického zámku zahrnuje elementární rysy jako ohraničení hradu, labyrint chodeb a různých skrytých vchodů. Místa připomínající vězení jsou zmíněna v knize *Poetika míst* od Daniely Hodrové, která popis dále detailněji rozvádí: „Vnějšek staví na odív pýchu a nedobytnost, vnitřek skrývá tajemství příšerných kobek a zároveň je prostorem ‚temných sil‘, a to ve dvojím smyslu: jednak

⁴⁹ MILLER, Laura. „Doslov“ v JACKSON, Shirley. *Dům na kopci*, Praha: Argo, 2015, str. 230-231

CARDIN, Matt. *Horror Literature through History: An Encyclopedia of the Stories That Speak to Our Deepest Fears*, California: Greenwood, 2017, str. 420-421

⁵⁰ *Anglický gotický román*. Uspořádal Jaroslav Hornát. 1. vyd. Praha: Odeon, 1970. Viz 1. 1.

⁵¹ HODROVÁ, Daniela. *Román zasvěcení*, Praha: H&H, 1993, str.76

lidské psychiky, kdy fikce vytváří znepokojivá znamení propastnosti lidských vášní, a jednak dějin.“⁵² Hill House se tomuto popisu velmi podobá, je také prostorem, kde působí temné síly, které jsou zmíněny v kapitole „Nevysvětlitelné jevy“. Účastníci pokusu podléhají svým vášním, jakými jsou například alkohol, flirt, pokušení apod.

K dalšímu typickému rysu zámku hrůzy patří iniciační neboli tajemná komnata, která se částečně podobá dětskému pokoji v Hill Housu, podobným prvkem je výskyt nevysvětlitelných jevů, mezi které patří například vzdechy, kroky či pohyb nábytku. Podrobnější popis iniciační komnaty lze najít v knize *Román zasvěcení* od Daniely Hodrové.

Tématu zámku jako „nové románové události“ se věnuje Michail Michajlovič Bachtin ve své knize *Román jako dialog*, kde popisuje zámek slovy: „Zámek je prosycen časem, přičemž časem historickým v úzkém slova smyslu, tj. časem historické minulosti.“⁵³

3.3 Tvorba Shirley Jacksonové

Spisovatelská kariéra Shirley Jacksonové byla nejúspěšnější mezi roky 1948 až 1968. Během těchto let napsala Shirley šest románů, a to konkrétně v roce 1948 *The Road Through the Wall*, v roce 1951 *Hangsaman*, roku 1954 vyšel román *The Bird's Nest* a v následujících pěti letech sepsala romány *The Sundial*, *The Haunting of Hill House* a *We Have Always Lived in the Castle*. Mimo romány vydala Shirley ještě dvě paměti, a to konkrétně *Live Among The Savages* v roce 1953 a v roce 1957 *Raising Demons*.

Shirley dále napsala i tři sbírky povídek. Nejstarší sbírkou je *The Lottery and Other Stories*, kterou vydala v roce 1949. Další soubor povídek sestavovala Shirley několik let a v roce 1966, po Shirleyně smrti, byl tento soubor vydán a pojmenován *The Magic of Shirley Jackson*. Společně s poslední kolekcí povídek *Come Along with Me* z roku 1968 skončila Shirleyna spisovatelská kariéra, během které se však nesoustředila pouze na romány, paměti či povídky, ale vytvořila i další tři díla. Knihu pro děti nazvanou *The Witchcraft of Salem Village* vytvořila v roce 1956, dále pak v roce 1959

⁵² HODROVÁ Daniela. *Poetika míst: kapitoly z literární tematologie*, Praha: H & H, 1997, str. 29

⁵³ BACHTIN, Michail Michajlovič. *Román jako dialog*, Praha: Odeon, 1980, str. 366

vytvořila moderní pohádku o problematických dětech nazvanou *The Bad Children*. Dva roky před svou smrtí vydala další dětskou knihu *9 Magic Wishes*.⁵⁴

3.4 Hill House

The Haunting of Hill House je jedno z nejslavnějších děl Shirley Jacksonové. Jedná se o román se strašidelnými prvky, romantickou krajinou a s možností sledování změn lidské psychiky. Inspirací pro toto dílo byl především autorčin zájem o spiritismus, zájem o nevysvětlitelné jevy a také zájem o tajemné domy.

A právě tajemný dům Hill House je ústředním tématem románu. Tento opuštěný a strašidelný dům přitahuje vědce, který zde uspořádá vědecký experiment. Experiment je založen na zkoumání nevysvětlitelných jevů a jejich vlivu na účastníky tohoto pokusu. Vědec zkoumá mimo jiné i reakci aktérů na různé podněty či si hraje s jejich představami. Pro svůj úspěch je schopný zneužít jejich slabostí.

Nevysvětlitelné jevy, uzavřený a záhadný prostor, místní legendy a ponurá atmosféra domu mají nepříznivý vliv na psychický stav obyvatel domu. Účastníci experimentu jsou navzájem neznámí lidé, kteří se díky pozvání Dr. Montagua stanou spolubydlícími. Různorodost jejich charakterových vlastností a osobností se projevuje v reakcích na náročné situace. Vypjaté situace vznikají ve spojitosti se záhadnými jevy a emoční labilitou účastníků. Shodou špatných okolností, psychickému nátlaku i extrémním podmínkám dochází ke konci příběhu k tragédii.

3.4.1 Hill House jako tajemný dům

Charakteristika tajemného domu dle Daniely Hodrové se objevuje v knize *Místa s tajemstvím*, v níž rozřazuje domy do různých typů. Tajemný dům popisuje jako „místo exoterického, světského tajemství (v čisté podobě v anglickém gotickém románu a v románu detektivním, v určitém typu hororu) a dům s esoterickým tajemstvím (fantastická povídka a román bez racionálního vysvětlení na konci)“⁵⁵ Tajemný dům nemusí být od začátku domem hrůzy, zpočátku se může jevit jako místo příhodné pro rodinný život. Postupem času se dům proměňuje v místo přesycené nebezpečím, stává

⁵⁴ Shirley_Jackson_page. *Shirley Jackson's Bio* [online]. Copyright © copyright 2009 [cit. 09.04.2018]. Dostupné z: <http://shirleyjackson.org/Bibliography.html>

⁵⁵ HODROVÁ, Daniela. *Místa s tajemstvím: kapitoly z literární topologie* Praha: Koniasch Latin Press, 1994, str. 69

se hrozbou, zároveň cizím a neznámým prostorem i pro své hosty, ať už dočasné či stálé.⁵⁶

3.4.2 Vnější prostor

Okolní lesy a cesty, ale i bezprostřední prostředí Hill House, působí dojmem opuštěnosti. Nejbližší vesnice je vzdálená šest mil. Silnice vedoucí k Hill House je ve velmi špatném stavu, což nasvědčuje tomu, že je tento dům navštěvován zřídka. Hill House je zasazen do pusté a neobydlené krajiny, která je tvořena velkými kopci a rozsáhlými lesy. Z bezprostřední blízkosti Hill House je možné vidět pouze zmiňované lesy a kopce. Tato skutečnost vzbuzuje pocit nejistoty, přeneseně řečeno, není možné vidět to, co se sem blíží.

Okolí Hill House vyvolává nejen pocit nejistoty, ale i bezmoci. Před vstupem na pozemek je brána, která je zasazena do kamenné zdi. Tato brána působí na příchozí velice nepříjemně. Způsob, jak je zabezpečena a vypadá neporušeně, také svědčí o tom, že Hill House není často navštěvován. Cesta vedoucí od brány je strmá a míří do lesa. Při prvním pohledu na Hill House je člověku nevolno. Dům působí velice pochmurně a asymetricky, vyvolává pocit nelibosti. Jeho architektura je velmi neobvyklá. Zdá se, jako by se dům „postavil sám“, jako by nebyl určený pro běžný rodinný život. Hill House patří k typickým gotickým stavbám. Svým vzhledem naznačuje, jako by patřil do jiného světa. Dům je posetý věžemi a vížkami, pilíři s vyřezávanými motivy a typickými gotickými motivy, jakými jsou například chrliče a spirály. Nedaleko od Hill House protéká malý potůček, který je obklopen travními paloučky, vyzývajícími k posezení. Starý a téměř zruinovaný altánek, který se nachází v blízkosti domu, dojem opuštěnosti ještě více zdůrazňuje. V okolí domu se nachází mnoho stezek, po kterých se hlavní hrdinka velmi často prochází (tato skutečnost poukazuje na spojitost hlavní hrdinky s typickou romantickou hrdinkou).⁵⁷

Podobně popisuje rysy tajemného domu i Daniela Hodrová. „Tajemný dům, jakkoli se na první pohled vymyká z okolního prostředí svým vzhledem (slohem, sedmi štíty apod.), „podivnými arabeskami“ („podivnými“ tu znamená orientálními; často je

⁵⁶ HODROVÁ, Daniela. *Místa s tajemstvím: kapitoly z literární topologie* Praha: Koniasch Latin Press, 1994, str. 70, 73

⁵⁷ JACKSON, Shirley. *Dům na kopci*, Praha: Argo, 2015

dům vybaven orientálním zařízením) nebo se vyznačuje jménem či znamením, nevystupuje jako konkrétní dům, ale jako dům-model, *dům o sobě*, funguje jako svého druhu laboratoř, prostor určitého psychologického pokusu.“⁵⁸ Právě k jistému psychologickému pokusu v tomto domě dochází. Jde zde o soužití několika neznámých lidí ve starém domě daleko od civilizace. Tato skupina je odsouzena ke vzájemné komunikaci, spolupráci a koordinaci.

3.4.3 Vnitřní prostor domu

Součástí Hill House je věž sloužící jako knihovna. Na věž vedou železné schody, které pokračují k padacím dvířkám vedoucím na velmi úzký ochoz. „It was made of gray stone, grotesquely solid, jammed hard against the wooden side of the house, with the insistent veranda holding it there.“⁵⁹ Věž s knihovnou se vyskytuje v mnoho dalších dílech, například v románech *Dům o 1000 patrech* od Jana Weisse nebo *Chrám Matky Boží v Paříži* od Victora Huga.⁶⁰

Podle Daniely Hodrové je věž mystickým prostorem vyzařujícím velké množství energie a vibrací.⁶¹ V románu Shirley Jacksonové pouhý pohled na věž odstrašuje, ale zároveň i přitahuje pozornost všech. Z místa číší negativní energie, působící zvláště na hlavní hrdinku. Je v ní vyvolán hluboký dojem, že do věže nemůže vstoupit. Pocity odporu k věži jsou doprovázeny kolapsem i ztrátou vědomí, nevolností, pocením i zimnicí. Toto místo Eleanor zřejmě připomíná smrt její matky. Věž hlavní hrdinku odpuzuje nejen svojí architekturou, ale i zápachem vycházejícím zevnitř. „She backed away, overwhelmed with the cold air of mold and earth which rushed at her.“⁶² Zajímavý je fakt, že ostatní účastníci experimentu zápach necítí. Tuto skutečnost je možné připsat tomu, že hlavní hrdinka je citlivější na určité projevy nadpřirozena. Objevují se u ní stejné pocity jako u společnice starší dcery Hughra Craina, která se zde oběsila.

⁵⁸ HODROVÁ, Daniela. *Místa s tajemstvím: kapitoly z literární topologie* Praha: Koniasch Latin Press, 1994, str. 74, 75

⁵⁹ JACKSON, Shirley. *The Haunting of Hill House*. New York: Penguin Books, 2006, str. 91

⁶⁰ Detailněji se tímto faktem zabývá Daniela Hodrová v knize *Poetika míst*

⁶¹ HODROVÁ Daniela. *Poetika míst: kapitoly z literární tematologie*, Praha: H & H, 1997, str. 202

⁶² JACKSON, Shirley. *The Haunting of Hill House*. New York: Penguin Books, 2006, str. 83

Nejen budova Hill House, ale i její interiér působí jako temné místo. Pochmurná výzdoba interiéru vyvolává pocit deprese, děsu, nekonečné tmy a strachu, že návštěvník už odsud nikdy neunikne. Působí také dojmem bludiště, protože se zde vyskytuje mnoho dveří, které jsou všechny zavřené. Ani dřevěné obložení zdí nezvyšuje pocit pohodlí. Po výstupu do patra se objevuje chodba, rozdělující Hill House do dalších částí. Z jednoho konce chodby vystupuje nové schodiště, z druhého konce jsou vidět pokoje. Každý pokoj má svoji barvu a styl. První pokoj, zmíněný v příběhu, je pokoj hlavní hrdinky.

„There were blue dimity curtains over the two windows, which looked out over the roof of the veranda onto the lawn, and a blue figured rug on the floor, and a blue spread on the bed and a blue quilt at the foot. The walls, dark woodwork to shoulder height, were blue-figured paper above, with a design of tiny blue flowers, wreathed and gathered and delicate.“⁶³

Modře vybavený a vymalovaný pokoj indikuje opětovný pocit ošklivosti. Právě v tomto pokoji se dějí nevysvětlitelné jevy, a proto ho lze přirovnat k „neznámému“ pokoji, který popisuje Daniela Hodrová v knize *Poetika míst*.

„Neznámý pokoj je místem ryze světským, nebo se stává místem mystického zážitku, věsteckého nebo symbolického snu, zjevení božstva – pobyt na tomto místě souvisí s určitou fází zasvěcení. Tento druhý význam měla strašidelná komnata v ‚dobrodružném‘ hradě, v níž musel přespát dobyvatel svatého grálu.“⁶⁴

Celý dům, včetně zdí, působí křivě. Každá stěna vypadá jinak. Jedna je delší než druhá, jiná se zdá širší než ostatní. Stejně tomu je i u dveřních rámců, u každého úhlu v domě. Všechno v tomto domě je nepatrně nakřivo. Zelený pokoj, určený pro Theodoru, vyvolává stejný depresivní dojem jako modrý pokoj. Hill House obsahuje mnoho pokojů (žlutý, růžový), dále pak salonek, sloužící jako místo setkávání účastníků experimentu. Jeho vysoký strop, krb a nábytek působí temným dojmem. V salonku převažuje purpurová barva. Dalším prostorem je společenská místnost, ve které je mnoho stolečků a hracích pomůcek. Dřevěné obložení je typické pro všechny pokoje.

⁶³ JACKSON, Shirley. *The Haunting of Hill House*. New York: Penguin Books, 2006, str. 30

⁶⁴ HODROVÁ Daniela. *Poetika míst: kapitoly z literární tematologie*, Praha: H & H, 1997, str. 221

Střed domu tvoří mnoho pokojů bez oken, kolem těchto pokojů se nacházejí další pokoje, které už okna mají, například knihovna, zimní zahrada, velký salon a veranda obklopující celý dům. Nejpříjemnější místností je jídelna, která je velmi dobře osvětlena a ze které se line vůně připravených pokrmů.

Mezi nejpodivnější místnosti patří velký salon, který by mohl sloužit jako taneční sál. Velkou část pokoje zabírá obří sousoší, které působí nepřírozně a nepatřičně, jako by tu snad ani nemělo být. Každý účastník experimentu vidí v sousoší něco jiného. Pro někoho je to rodinný portrét, pro jiného svatý František mezi malomocnými. To, co tam každý vidí, je vyobrazením toho, co v životě hledá nebo po čem touží. V tuto chvíli se dům stává zrcadlem vnitřního světa (mysli) účastníků.

Nejtajemnějším místem je dětský pokoj, ve kterém se vyskytují jevy, které se vymykají přírodním zákonům. Při vstupu do dětského pokoje je totiž zaznamenáván pocit nesnesitelného chladu, průvanu a zatuchliny. Tyto nevysvětlitelné jevy jsou inspirovány motivem tajemné komnaty z gotických románů. Výskyt těchto jevů, především chladu, může být spojen s nějakou traumatickou událostí, například opět se smrtí matky nebo s problémy v dětství. Chlad také může symbolizovat problém ve vztahu dítěte a matky, nebo nepřátelský charakter domu. Strašidelný dojem vyvolává i výzdoba pokoje. Nachází se zde několik maleb, například umírající zvěř na lovu nebo nepřírozně smějící se tváře.

Jak bylo zmíněno, Hill House působí již z dálky velmi temně, k čemuž přispívá také fakt, že je obklopen stromy a kopci. Temnota domu ostře kontrastuje s barevností pokojů. Ponurá atmosféra nezvyšuje pocit pohodlí, tísnivý dojem vyvolává také tmavé dřevěné obložení. Účastníci experimentu bojují proti této ponurosti, a to především pomocí barevného oblečení.

3.4.4 Historie a minulost Hill House

Zdá se, že již po pár desítkách let své existence se Hill House staví proti svým majitelům. Bohužel není známo, zda byl Hill House ponurým místem již od počátku. Z informací od bývalého obyvatele vyplývá, že Hill House byl obýván vždy jen po krátkou dobu. Mnoho z obyvatelů zde setrvalo pouze pár dní. Všichni bývalí obyvatelé ale pobyt v tomto domě důrazně nedoporučují.

Hill House svým vzhledem působí jako zámek shodující se s popisem uvedeným v knize *Román jako dialog* od M. M. Bachtina:

„Zámek nese viditelné stopy staletí a generací, které se vepsaly do různých stylů stavby, nechaly po sobě stopy v atmosféře zámku a tradování dědičných práv. Zámek obestírají legendy a pověsti, svými připomínkami minulých dějů oživují každý jeho kout a také zámecké okolí.“⁶⁵

Podobně jako Bachtin naráží na tuto problematiku i Daniela Hodrová. Hill House se shoduje se zámekem například v tom, že o Hill House kolují legendy a zvěsti po celém okolí.

„Stavba domu – stavba vlastníma rukama nebo přinejmenším podle projektu jeho budoucího obyvatele – hluboce souvisí s duší stavitele. Nejde o pouhou metaforu, když Carl Gustav Jung přirovnává strukturu domu k hlubinné struktuře duše.“⁶⁶ Jak již bylo zmíněno, hrůznou architekturu domu si lze vyložit jako projekci duše Hugh Craina.

Hill House nechal postavit Hugh Crain. Stáří domu se odhaduje přibližně na osmdesát let. Původně měl sloužit jako rodinný dům. Crainova žena se ale na Hill House ani nepodívala. Zemřela již při cestě k domu. I přes tuto smutnou událost původní majitel Hill House zůstal v domě i se svými dcerami. Jejich nevlastní matka ale také zemřela, nejspíše důsledkem pádu. Ani další ženu nečekal šťastný konec, zemřela na neurčenou nemoc. Po těchto tragédiích původní majitel opustil Hill House a už se do něj nikdy nevrátil. Jeho dcery byly vychovávány příbuznou z matčiny strany. Poté, co se staly dědičkami domu, se o něj celý život soudily.

Následující obyvatelkou Hill House se stala starší dcera Hugh Craina. Nastěhovala se sem po zdrcující lásce. Hill House měla ve velké oblibě a podobně jako její otec považovala tento dům za pohodlný. Aby se vyhnula samotě, platila si služebnictvo. Nejvíce času trávila se svou společnicí. Bohužel ale ani starší dceři nebyl dopřán šťastný život. Nejen, že přišla o své rodiče, ale stále se soudila se svou sestrou, která jí neustále vydírala a požadovala to, co jí prý podle práva náleží. Netrvalo dlouho

⁶⁵ BACHTIN, Michail Michajlovič. *Román jako dialog*, Praha: Odeon, 1980, str. 366

⁶⁶ HODROVÁ Daniela. *Poetika míst: kapitoly z literární tematologie*, Praha: H & H, 1997, str. 212

a starší sestra zemřela na zápal plic. Dům měl patřit mladší sestře, ale společnice zemřelé sestry tvrdila, že jí ho zemřelá sestra na smrtelné posteli odkázala. Mladší sestra se nevzdala a terorizovala i společnici. Společnice musela z důvodu nebezpečí požádat o ochranu, protože byla přesvědčena, že jí chce mladší sestra okrást. Nedokázala se ubránit a zachovat klid, a proto spáchala sebevraždu. Místem sebevraždy byl záhadný ohoz, který se nacházel na věži s knihovnou. Jednoduše řečeno, toto místo přitahuje negativní energii, nešťastné události i nešťastné lidi.

3.5 Charakteristika účastníků experimentu

3.5.1 Charakteristika hlavních postav

3.5.1.1 Dr. Montague

Dr. Montague, hlavním jménem John Montague, je iniciátorem vědeckého experimentu v Hill House. Obětuje celý život hledání tajemných domů, ve kterých se vyskytují nadpřirozené jevy. Dr. Montague je nadšený a ambiciózní vědec, který je schopný pro svůj experiment obětovat téměř vše. V důsledku svých experimentů přijde i o veškerý svůj soukromý a rodinný život. Ve způsobu jeho chování i v jeho osobnosti pozorujeme vliv postav šílených vědců, typických pro žánr gotického románu.

Postavu šíleného vědce můžeme najít například v díle *Frankenstein* od Mary Shelleyové. Doktor Frankenstein se zabývá přírodními vědami. Zjistí, že je možné stvořit živou bytost, což se mu nakonec podaří. Je schopen svým pokusům obětovat nejen lidské ostatky, ale i živé tvory. Jeho nelidskost se promítá v emocích vůči stvořené bytosti, k monstru je chladný a odmítá ho. Další vědec, podobný Dr. Montagueovi, je starý doktor Rappaccini, záporný hrdina povídky *Rappaccini's daughter* od Nathaniela Hawthorna. Doktor Rappaccini se věnuje botanice, a to především jedovatým rostlinám. O své rostliny pečuje více než o vlastní dítě. Nemiluje svoji dceru Beatrice, chová se k ní pouze jako k objektu svého experimentu. Do těla Beatrice se postupně dostává jed z rostliny v zahradě. Pouhým vydechnutím či dotykem je potom Beatrice schopna usmrtit živou bytost. Její otec ji chce použít jako

zbraň a zároveň touží odhalit tajemství nesmrtelnosti. Doktor Rappaccini, podobně jako Dr. Montague, obětuje lidskou bytost za účelem úspěchu vlastního experimentu.⁶⁷

Doktor Montague je typický egoista, který je přesvědčený o úspěchu svého experimentu. Za odmítáním rad ostatních vědců, ale i postřehy své manželky, stojí jeho tvrdohlavost.

Doktor Montague i jeho manželka mají odlišná povolání i koníčky. Různorodost jejich zájmů se projevuje především v jejich vztahu, který je neupřímný a chladný. Jeho žena upřednostňuje komunikaci s dušemi mrtvých pomocí různých pomůcek, kdežto John se snaží nadpřirozené jevy racionálně vysvětlit. Je neuvěřitelné, že se dva takto odlišní lidé dali dohromady, možná u nich platí pořekadlo „protiklady se přitahují“.

Doktor Montague má chladný vztah nejen ke své manželce, ale i k ostatním členům experimentu. Zajímá se především o své plány a potřeby a na zájmy ostatních nebere ohled. Jeho sobecké chování ho vede k využívání účastníků ke svému prospěchu. Je přesvědčený, že právě hlavní hrdinka je klíčem k úspěchu jeho experimentu. Aby se experiment vydařil, využije přecitlivělosti Eleanor, která je díky tomu vystavena nebezpečí.

Doktorova vedoucí pozice v experimentu vyžaduje zodpovědné chování, které se u něho bohužel neprojevuje. Nedokáže ve správný čas odhadnout, že se Eleanor stane na Hill House závislá. Ačkoli je Dr. Montague vědec, nepozná, že pouhý odjezd (navíc bez doprovodu) Eleanor nepomůže. Je potřeba, aby se dostala do péče odborníků.

Dr. Montague nemá pouze negativní vlastnosti. Mezi kladné vlastnosti patří například jeho nadšení pro nadpřirozené jevy či tajemné domy. Je neuvěřitelné, s jakým entuziasmem vykonává své plány a plní si svůj sen.

Dr. Montague je velice odvážný a nebojácný člověk. Nemá strach z neznámého, velmi rád objevuje a zkoumá tajemná místa. Doktor je celkem společenský, rád pobývá ve společnosti ostatních členů. Miluje lahodné jídlo a také kvalitní alkoholické nápoje, dokáže ocenit inteligenci a pohotovost, nemá však schopnost empatie a soucitu.

⁶⁷ ŠVESTKOVÁ, Marie. *Stráž u mrtvého a jiné hrůzostrašné povídky*. Praha: Mladá fronta, 1969. Máj (Mladá fronta).

3.5.1.2 Eleanor Vanceová

Eleanor Vanceová je dvaatřicetiletá hlavní hrdinka románu, u které můžeme najít spojitost se Shirley Jacksonovou, zejména pokud jde o vztah k matce. Matka Eleanor je chladná, nevrlá a celkem konzervativní osobnost, která dceru přísně vychovává. Vštěpuje jí takové hodnoty, které považuje za správné. Trvá na tom, aby se Eleanor oblékala střídmě, aby si po sobě uklízela. Právě různé zákazy a pokyny má Eleanor spojené s osobností své matky. Eleanor není schopna dostat se z matčina vlivu ani po její smrti. Hrdinka si neustále připomíná, co by matka nedovolila, co by matka nakázala a co by matka považovala za vhodné. Když se však Eleanor rozhodne pro pobyt v Hill House, nakoupí si oblečení, které se vymyká jejímu klasickému šatníku, což odráží její touhu po změně života.

Skutečnost, že Eleanor téměř celý svůj život pečuje o svou nemocnou matku, ji osudově poznamená. Nemá ráda čtení, protože musela každý den své matce předčítat. Nesnáší společenské hry, hrála je pouze s matkou a dvěma přáteli. Dělal pro svou matku téměř vše, chtěla se jí zavděčit. Proto si také její smrt neustále klade za vinu. Nevstane ke své matce, když potřebuje svoje léky. Jak již bylo zmíněno, matka Shirley Jacksonové byla žena, která svoji dceru nepřijímala. Svazovala ji příkazy, ponižovala ji častými výčitkami, pronásledovala ji svými dopisy. Shirley se nakonec rozhodla dělat přesný opak toho, co chtěla matka, podobně jako Eleanor.

Ani další rodinní příslušníci neměli s Eleanor dobré vztahy. Sestra Carrie je matčíným oblíbencem, vede skvělý rodinný život, má manžela, dceru a majetek. Carrie a Eleanor se nemají rády, vyčítají si matčinu smrt, prou se o auto. V jejich vztahu můžeme vidět podobnost se sestrami Crainovými. Sestry Crainovy se soudily o Hill House, sestry Vanceovy se dohadují o auto.

O otci Eleanor mnoho nevíme. Víme, že zemřel, když bylo Eleanor třináct. Otec zemřel v té době, kdy Eleanor potřebovala otcovskou oporu. Projevuje se u ní Oidipův (Elektrín) komplex. Směřuje své city k doktoru Montagueovi. Vidí v něm otce, který jí chybí. Doufá, že by jí mohl otce nahradit. Věřící, že by mohla v Hill House najít ideální rodinu, kterou nikdy neměla. Doktor Montague jí ale otce nenahradí, pouze ji využije.

Eleanor nemá problém pouze s rodinnými pouty, neumí udržovat ani milostné či přátelské vztahy. Má strach, že by s ní mohlo být manipulováno. Není pro vztahy

dostatečně vospělá, nikdy nezažije pravou lásku, nikdy nemá kamarády. Díky nedostatku společnosti se Eleanor nenaučila správně konverzovat s cizími lidmi. Neví, o čem si s nimi povídat. Hned ze začátku se upne na Theodoru. Doufá, že v ní najde tu „hodnou“ sestru, kterou nikdy neměla. Chce se k Theodoro nastěhovat, protože chce k někomu patřit. Ze začátku působí jako spřízněné duše, které bez sebe nemohou udělat „ani krok“. Později, vlivem událostí, se k sobě začínají chovat krutě až nenávistně. Náklonnost k Lukeovi může zpočátku působit jako zamilovanost. Později k němu ale její vztahy ochladnou, nazve ho dokonce sobcem. I přesto, že Luka nemá ráda, žárlí na Theodoru, která s ním flirtuje. Přes všechny neshody však Eleanor doufá, že se účastníci experimentu stanou přáteli, ba dokonce vysněnou rodinou.

Eleanorinina nevyzrállost se promítá nejen do vztahů, ale také do jejího chování. Působí často jako malé tvrdohlavé dítě, které chce upoutat pozornost. Má sklony k závislostem. Stává se závislou nejen na doktorovi, ale i na Hill House. Je velmi stydlivá a mlčenlivá. S nevyzrálostí souvisí také její nerozhodnost. Neví, jestli chce někam odjet, nebo jestli chce zůstat doma. Bojí se samoty, ale ve svých snech bydlí sama. Nabízí se zde otázka, kde je Eleanorin domov. Víme jistě, že lůžko v sestřině pokoji domov nevytváří. Hill House nabízí Eleanor pomyslnou ochranu a Eleanor je přesvědčená, že ji Hill House přijme.

Touha po opravdovém domově vede Eleanor k fantazírování a snění. Na začátku cesty si Eleanor představuje, že žije sama na opuštěném sídle, o které se bude starat. Sní také o tom, že je ztracená princezna, která se navrátí do svého domova a je velmi šťastná. Největší inspirací pro její fantazírování jsou změny emocí. Když je vystrašená, vidí všude špatná znamení, varování před nebezpečím apod. Velmi často si představuje, že z Hill House už nikdy neodjede, že zde zůstane.

Její fantazírování se často prolíná i do vnějšího světa, do reality. Často není schopna rozeznat, zdali se jí něco zdá, nebo se to děje doopravdy. Strach z reality, ze skutečného světa, donutí Eleanor často lhát. Lže o své minulosti, lže také o tom, kde a jak bydlí. Nalhává si, že ji cesta na Hill House změní, že z ní bude jiný člověk.

Je pravda, že se Eleanor trochu změnila. Cítí se v Hill House šťastná a spokojená, je rozhodnuta si všechno užít. Změna prostředí jí dodala odvalu a sebevědomí, poradí malé holčičce, aby nebyla jako ostatní, aby byla svá. Jistým

způsobem je Eleanor odvážná, vydá se do neznámého místa, kde bude bydlet s neznámými lidmi. Také to, že obratem zareaguje na dopis od doktora Montagua, svědčí o velké změně v jejím životě. Je to pro ni jako zázrak, že o ni najedou někdo projeví zájem. Konečně dosáhne toho, po čem celý život toužila: někam patřit, být něčeho součástí.

Jak již bylo zmíněno, Eleanor často fantazíruje a není schopná rozlišit, co je skutečné a co jsou pouhé představy. Uvědomuje si svoje dva světy, svoje dvě ega. Jeden svět představuje realitu a druhý svět představuje její vnitřní zkušenost. Ve vnějším světě se Eleanor odděluje od ostatních, ve vnitřním světě se cítí bezmocně, šíleně a ustrašeně. Okolní svět připadá Eleanor neuvěřitelný, protože jí Hill House vynahrazuje to, co chce a po čem touží. Vnitřní svět je odrazem pro události, které se v Hill House přihodí. Neuvědomuje si, že nikdy nebude svobodná a že minulost útekem nezmění. Eleanor je svým vnitřním světem dohnána k šílenství, které ji nakonec dovede k sebevraždě.

Její šílenství se promítá také v tom, že začne ostatní účastníky experimentu pozorovat či hodnotit. Hledá na nich chyby, hledá něco, za co by je mohla odsoudit. Hledá chyby i sama na sobě, uvědomuje si, že přitahuje negativní emoce, především strach. Sama má stále pocit, že je středem pozornosti. Její mysl ji vede k tomu, aby ostatní sledovala a poslouchala, zdali o ní nemluví. Ačkoli si to Eleanor nepřipouští, je velmi sebestředná, neustále vypráví o svých problémech, o své minulosti, úmyslně na sebe strhává pozornost, což svým způsobem tragicky vyvrcholí v závěrečné scéně románu, kdy při odjezdu z Hill House a před očima ostatních vědomě autem narazí do stromu. Eleanor dům neopouští z vlastní vůle, je k tomu donucena a částečně tak může jít o tzv. manifestační sebevraždu. Poslední myšlenka Eleanor naznačuje, že ve skutečnosti zemřít nechce „Proč mě nikdo nezastaví?“.

3.5.1.3 Theodora

Theodora je další členkou vědeckého experimentu v Hill House, jejíž zvláštností je, že nepoužívá svoje příjmení. Je možné, že se tak rozhodla z rodinných důvodů. Je také možné, že se snaží něco skrývat, například špatnou pověst rodiny. Dalším vysvětlením může být také to, že se Theodory její rodina zřekla. V dětství totiž trávila prázdniny v internátu. Podobně jako v případě Eleanor se jedná o ženu bez rodinného zázemí.

Theodora však tvoří opak k hlavní hrdince ve všech vlastnostech. Celý život si užívá a prožívá ho naplno, na rozdíl od Eleanor, která většinu času strávila s matkou. Netrápí se minulostí. Je ráda středem pozornosti. Theodora je soběstačná, bydlí se svou spolubydlící, má svůj obchod, zatímco hlavní hrdinka, jak již bylo zmíněno, bydlí u své sestry. Thea miluje zářivé a pastelové barvy, je živelná a veselá. Na rozdíl od Eleanor o sebe Theodora ráda pečuje, miluje kosmetiku a obléká se podle módy.

Podobně jako hlavní hrdinka, Theodora velmi ráda fantazíruje, je ale schopna rozeznat realitu od svých představ. Zpočátku Theodora k Eleanor chová velmi vřelý city, chovají se k sobě jako sestry (sestřenice), velmi často se Theodora o Eleanor stará. Později, vlivem událostí, se jejich vztah mění, chovají se k sobě s patrnou nenávistí.

Theodora sexualita je nejasná, na jednu stranu flirtuje s Lukem, na druhou stranu bydlí se ženou, přičemž jejich vztah připomíná milostné pouto.

Theodora je optimistická osobnost, která se dokáže radovat z maličkostí. S jejím optimismem souvisí i odvaha. Je velmi nebojácná, ačkoli má občas strach nebo nepříjemný pocit, například po setmění nebo celkově v noci v Hill House.

Nejtypičtější vlastností Theodory je zvědavost, chce znát všechny detaily o Hill House, všechny místnosti i tajemství. Na rozdíl od Eleanor, která se více zabývá sama sebou, s ostatními více spolupracuje.

3.5.1.4 Luke Sanderson

Luke Sanderson je mladý muž, synovec nynější majitelky Hill House, a tudíž potencionální dědic tohoto domu. Před pobytem v Hill House byl proslulým zlodějem a lhářem, žil jen pro přítomnost a zítřek ho nezajímal. Pil hodně alkoholu a v popíjení pokračuje i nadále při pobytu v Hill House. Luke ničím nevyniká, ocitl se v domě jen proto, že se stal jistou podmínkou pro konání experimentu.

Lukeovi se Hill House nelíbí, není to vysněný dům, který si představoval. Dům je pro něj příliš vyzdobený a zastaralý. Jedinými věcmi, o které projeví zájem, jsou šachový stůl a sada stříbrných příborů.

Stejně tak jako Dr. Montague je Luke požitkář. Rád si vychutná dobré jídlo a především alkohol. Požitkářství, zájem o tajemno, dobrodružná povaha a zvědavost,

to jsou znaky, které oba muže spojují. V čem se naopak liší je například jejich rozdílný věk, míra aktivity a atraktivity.

Podobně jako zbylé členky experimentu Luke velmi rád fantazíruje, vymýšlí si různé historky. Kromě fantazírování vyniká také v žertování, dokáže žertovat na jakékoli téma i událost. Z příběhu je patrné, že nachází zalíbení v Theodoře, která je na rozdíl od Eleanor živější, kreativnější a nespoutaná. Rád s ní flirtuje, ale jejich vztah se dál neposune.

Luka a Eleanor spojuje vlastnost, která je pro oba velmi typická, a to sobectví. Oba myslí převážně na sebe, o potřeby ostatních se příliš nezajímají. Ztráta matky nebo absence mateřské lásky v jejich životech je dalším pojítkem, které je sdružuje.

Luke patří mezi členy experimentu, kteří se ho zúčastňují naplno a zapojují se do všech aktivit.

3.5.2 Charakteristika vedlejších postav

3.5.2.1 Pan Dudley

Dudley je pověřeným správcem Hill House, cítí se povýšeně a hraje si proto na velmi důležitého. Správce je velmi podezíravý, nechce pouštět cizí lidi do domu. Nic nedělá zadarmo, je neochotný a mnohdy až příliš upřímný. Dudleymu jsou nynější obyvatelé domu celkem lhostejní. Varuje je sice před samotným domem a zlem v něm, nepátrá však po tom, jestli stále žijí a jsou v pořádku. Každému členovi experimentu připomíná správce někoho jiného. Eleanor v něm vidí jejího švagra, který předstírá, že o ni sice má strach, ale skutečným středobodem jeho zájmu je část jejího majetku. Theodoře připomíná pan Dudley starého údržbáře působící v internátu, kde žila. Zbylí členové v něm vidí sobeckého, starého a zarputilého muže.

3.5.2.2 Paní Dudleyová

Paní správcová, hospodyně či uklízečka působí ze začátku příběhu jako stroj či robot. Mnoho toho nenamluví, říká pouze holé věty, které neustále opakuje, a řídí se podle instrukcí.

Opouští Hill House před setměním, což přivádí ostatní ke spekulacím, zda nemá z domu strach. Proč zavírá všechny dveře, dává věci na svá místa, plní své úkoly a odchází? Přeje si za své služby dům? Bojí se, že kdyby nebylo vše na svém

místě – dům by byl klidný a bez návštěv – že by se v domě nic nedělo? Ví o tom, co se v noci v domě děje, a proto v něm již po setmění není? Toto všechno jsou pouhé řečnické otázky, na které nelze odpovědět. Zřejmé ale je, že se paní Dudleyová o něco snaží.

Paní Dudleyová s nikým ze členů experimentu ani nenavazuje kontakt, ani si s nikým nepovídá. Je tichá, snaží se nevytvářet hluk, a hlavně na sebe neupozorňovat.

Díky kulinářskému nadání paní Dudleyové se účastníci experimentu cítí v domě, alespoň na chvíli, jako „v ráji“. Její dokonalé hostiny a skvěle upravená jídla jim dodávají síly a vytváří v nich pocity blaha a spokojenosti. Je zřejmé, že obyvatelé domu nejsou paní Dudleyové natolik lhostejní, jako se zdají být jejímu manželovi.

3.5.2.3 Paní Montagueová

Paní Montagueová je manželka doktora Montaguea, která se stejně jako on zajímá o nevysvětlitelné úkazy. Na rozdíl od něj ale používá odlišné pomůcky, jakými jsou například destička či automatické psaní. Ke svému zkoumání využívá spolupráce Arthura Parkera.

Tato žena je velmi pečlivá, stará se o to, co je jak rozdělané nebo co je právě dokončené. Stará se také o to, jestli duše mrtvých s účastníky komunikují. Aby se experiment mohl vydařit, musí být vše připravené a všichni správně naladěni.

Velmi dobře si rozumí s paní Dudleyovou, i přesto, že se paní Dudleyová nebaví téměř s nikým. Jejich pouto tvoří pečlivost – vlastnost, která je typická pro obě ženy. Paní Montagueová je přísná a pedantská, neustále svého muže ponižuje a za něco kárá.

Z rozhovoru s paní Dudleyovou vyplývá, že obě ženy jsou odlišné. Paní Montagueové se mladí účastníci experimentu všeobecně nezamlouvají, naopak paní Dudleyová je proto, aby si tito mladí lidé náležitě užívali, není tak přísná, jak působí. Paní Montagueová ostatním příliš nedůvěřuje, protože podle ní nemají dostatek zkušeností. A právě s příjezdem paní Montagueové se situace změní a dojde k vyvrcholení.

3.5.2.4 Arthur Parker

Arthur je spolupracovník a pomocná síla paní Montagueové. Je také ředitelem školy, kde se snaží být vzorem pro své žáky neboli svěřence, jak je nazývá on. Arthur se proto chová až příliš skromně a spořádaně.

Jako spolupracovník je Arthur velmi statečný a nebojácný, účastní se mnoha experimentů, především s paní Montagueovou.

3.6 Vliv domu na účastníky experimentu

3.6.1 Dr. Montague

Doktor Montague je domem fascinován, jeho nadšení plyne především ze zájmu o nadpřirozeno a také z vidiny slávy a ovací.

Ví, že se v tomto domě vyskytují různé úkazy. Na rozdíl od hlavní hrdinky nevidí pohyby v domě, ani v něm neslyší hlasy. Jediné, co pociťuje, je to, že dům sleduje každý jeho krok, proto je neustále v pozoru a připravený zasáhnout. Nikdy se nedokáže pořádně uvolnit, ani za pomoci alkoholu, ustavičně vyčkává na příležitost.

I přes počáteční nadšení při objevování jistých jevů se doktor Montague, vlivem událostí i Hill House, přeměňuje ve zklamanou osobu. Stane se jednou z hlavních příčin smrti hlavní hrdinky a svědkem neúspěchu svého experimentu.

3.6.2 Eleanor Vanceová

Vliv domu se na hlavní hrdince projevuje již na začátku příběhu. Čím déle zůstává Eleanor v Hill House, tím větší vliv na ni dům má. Zpočátku se toto působení projevuje pouhými změnami nálad a nechutí navštěvovat určité části domu. Později se u Eleanor začínají objevovat důsledky působení Hill House na precitlivělou osobu, jíž hlavní hrdinka je. Eleanor získá schopnost rozlišovat různé zvuky v domě. Nachází se například v jídelně, ale slyší, že ostatní členové jdou po schodech, a to i přes několikery zavřené dveře. Slyší také, jak si někdo v jejich společné místnosti prozpěvuje, ale nikoho cizího nevidí. Eleanor je také schopna zachytit pohyb po domě, například pohyb různých figurek.

Představitost hlavní hrdinky a vliv Hill House společně utvářejí smyšlené představy nebo vzpomínky, kterým právě Hill House dodává reálný obraz. Kupříkladu vzpomínka na dětství vytváří v Hill House situaci, kdy hlavní hrdinka slyší zpěv a vrátí

se myšlenkami zpět do bezstarostného období. Touhy a přání hlavní hrdinky dají vzniknout bludu (halucinaci), obrazu, kdy je Eleanor o samotě a kdy cítí, jak ji někdo objímá.

Hlavní hrdinka se společně s Theodorou stane svědkem černobílého obrazu při procházce. Černobílý efekt vidiny je způsoben kombinací měsíčního svitu, úplňku, dokonalé tmy a ponuré romantické krajiny, které spolu vytvářejí strašidelnou až mrazivou atmosféru. I přes pocit strachu pokračují obě hrdinky v cestě, což si lze vykládat jako náznak, že se Theodora a Eleanor v životě nechtějí vzdát bez jakékoli úsilí a že chtějí něco dokončit. Ponurá atmosféra se proměňuje v barevný obraz rodinného štěstí, který doprovází příjemná až přátelská atmosféra. Tato vidina pramenící z faktu, že obě hrdinky neměly šťastné dětství, představuje pouto, které je spojuje. Právě atmosféra Hill House, nová přátelství a společné (špatné) vzpomínky utvářejí dokonalé iluze.

Pobyt v tomto domě se záporně projevuje na chování hlavní hrdinky, připomínající osobu někým (něčím) posedlou, v tomto případě touhou najít domov. Nespavost, rušení ostatních účastníků, ničení jejich věcí a vstupování do prostorů pro Eleanor nebezpečných, lze chápat jako projevy psychózy.

Mezi další znaky její psychózy lze zařadit i obavu vstoupit do věže s knihovnou. Zdůvodňuje ji tím, že z věže vychází neznámý zápach, který ale ostatní členové experimentu necítí. Je možné si tento zápach vyložit jako zápach smrti, znamení něčeho špatného, zápach zkaženosti lidských duší, nebo zápach může také znamenat negativní energii či pomatení mysli.

Hrdinčina živá představivost, slyšení hlasů i časté halucinace jsou typickými projevy psychózy zvané schizofrenie ⁶⁸, je tedy možné, že se u ní právě projevila. Jedná

⁶⁸ „Pojem schizofrenie lze nejlépe přeložit jako rozdělené myšlení, ale jinak jde o poruchu mnoha duševních funkcí: myšlení, vnímání, emotivity, narušena může být i motorika, osobnost, schopnost jednání s lidmi, pozornost nebo paměť. Schizofrenie patří mezi psychotická onemocnění (psychózy).“ „Nemoc se většinou objeví mezi 15. a 35. rokem, pohlaví roli nehraje. ... Asi 10 % schizofreniků ukončí svůj život sebevraždou.“

SCHIZOFRENIE | Příznaky, léčba schizofrenie, halucinace, bludy. *SCHIZOFRENIE | Příznaky, léčba schizofrenie, halucinace, bludy* [online]. Copyright © PhDr. Michaela Peterková 2008 [cit. 09.04.2018]. Dostupné z: <http://www.schizofrenie.psychoweb.cz/>

se o dědičné onemocnění, o kterém sice není v knize ani zmínka, ale lze si její chování touto nemocí vysvětlit.

3.6.3 Theodora

Druhá členka experimentu, Theodora, nepodléhá tak silnému vlivu domu jako Eleanor, ani se u ní neprojevují příznaky nějaké nemoci.

Snaží se odolat vlivu Hill House pomocí barevného oblečení, optimismu, humoru i alkoholu. Občas její vzdor slábne, což má za následek formování různých představ, které v kombinaci s atmosférou Hill House vytvářejí až strašidelné scénérie.

3.6.4 Luke Sanderson

Podobně jako Theodora a doktor Montague, Luke nevnímá pohyby uvnitř domu, ani neslyší hlasy. Bojuje se strachem pomocí věčného optimismu a humoru.

Luke se stává svědkem několika nadpřirozených, lépe řečeno, nevysvětlitelných jevů, které pro něj na jednu stranu znamenají vzrušující zážitky, ale na druhou stranu se jimi nenechá ovlivňovat.

3.6.5 Další účastníci experimentu: Paní Montagueová, Arthur Parker, pan a paní Dudleyovi

Na ostatních členech pokusu se vliv Hill House neprojevuje v takové míře jako na hlavních účastnících. Tento fakt lze vysvětlit tím, že v domě tráví velmi krátkou dobu. Jejich odolnost je podpořena i silou jejich osobností.

3.7 Nevysvětlitelné jevy

Hill House je místo dokonale stvořené pro výskyt nevysvětlitelných jevů, kterých se na tomto místě vyskytuje několik. Jeden z těchto jevů lze zachytit v původním dětském pokoji. Místo vstupu do dětského pokoje vykazuje teplotní změnu, minimálně o 11°C. Tento jev pociťují všichni členové experimentu, není možné ho však vysvětlit, něčím změřit či dokázat. i přes ten fakt, že je tento jev velmi zajímavý, autorka se k němu v knize již více nevrací.

3.7.1 Neobjasněné nápisy

Dalšími jevy jsou rudě zbarvené nápisy vyskytující se v Theodořině pokoji či na Theodořině oblečení. Na tyto nápisy lze pohlížet ze dvou úhlů pohledu.

Za prvé se jedná o nevysvětlitelný jev, který se v domě mohl objevit bez povšimnutí již dříve (v případě nápisu na zdi v hale). Může se jednat o nápis, který nelze vysvětlit stejně jako chladné místo v dětském pokoji.

Za druhé je možno tuto skutečnost vyložit tak, že nápisy jednoduše napsala sama hlavní hrdinka na zdi i na oblečení. Jak již bylo zmíněno, hrdinka ovlivněná Hill Housem se chová jako posedlá, lze tedy předpokládat, že tyto nápisy vytvářela sama, aniž by si toho byla vědoma.

3.7.2 Komunikace s mrtvými

Záznam rozhovoru, respektive odpovědí neznámé bytosti, které získala paní Montagueová při seanci s destičkou lze také považovat za nadpřirozený jev. Odpovědi znějí velmi realisticky, důkazem pro tuto skutečnost může být neúplná znalost historie domu či pozemku. Nelze ale vyloučit, že si všechno paní Montagueová vymýšlí, ať už to dělá pro vlastní slávu či zviditelnění nebo pro pomoc svému manželovi. Jistou skutečností je, že vyjma doktora Montagua tomu všichni věří.

3.7.3 Přízrak psa

Mnohem záhadnějším jevem v Hill House je zjevení jakéhosi psa, který odlákává pozornost doktora Montagua a Luka. Zvíře se dostane do domu i přes všechny zavřené dveře. Jak je tedy možné, že se tam ocitlo? Možná jsou dvě řešení. Buď se v domě skrývalo delší dobu nebo ho tam někdo záměrně vpustil. Za zmínku stojí uvést, že v knize není žádný záznam o zvucích, které zvíře běžně vydává: například při dýchání či pohybu. Je tedy možné, že zvíře je pouhým bludem nebo představou vyvolanou únavou doktora Montagua. Nikde totiž není zmínka o tom, že by Luke zvíře viděl. Lze předpokládat, že zvíře může být i představou vyvolanou na základě touhy po dobrodružství či po zjevení něčeho záhadného.

3.7.4 Působení neznámé síly

Nejvíce záhadným úkazem je neznámá bytost/síla/zjevení dobývající se do pokojů, jejímž hlavním cílem je dostat se dovnitř. Tento úkaz se opakuje dvakrát. Dá se s jistotou říci, že se v obou případech jedná o tu samou bytost. Co nelze říci je, kdo nebo co to je a co chce. Může se jednat o bytost z jiného časoprostoru, neznámého člověka nebo také o paní Dudleyovou či Sandersonovou, které chtějí účastníky odlákat či

vystrašit, aby opustili dům, který by jim potom zůstal. Může se také jednat o zhmotnělou duši domu, která se po jistém čase objeví a vyžádá si nějakou oběť. V obou případech jsou projevy (jako například bušení do dveří, či ničení nábytku) doprovázeny smíchem. Je tedy patrné, že strach a úzkost čišící z členů experimentu způsobuje bytosti potěšení až radost.

Dalším projevem neznámé síly, který stojí za zmínku, je mrazivý chlad, který znásobuje již tak strašidelnou atmosféru. Příčina vzniku tohoto teplotního výkyvu je neznámá, můžeme pouze hádat, co jej způsobuje. Drsný chlad si lze vysvětlit jako blížící se nebezpečí, náhlou změnu emocí, upadnutí do šoku či všudypřítomnou smrt. Poněkud zavádějící je skutečnost, že i přes slyšitelné mlácení do dveří či ničení nábytku, jsou dveře i nábytek v původním stavu bez jediné oděrky. Jak se ale může něco takového přihodit? Rány byly dost velké na to, aby způsobily poškození, lomcování s klikou bylo evidentní, jak to tedy vysvětlit? Za jedno východisko lze považovat zdůvodnění, že tento jev je jednoduše nevysvětlitelný. Druhé východisko lze najít v hlavách hlavních členů pokusu. Značná únava, obavy z toho, že se něco stane, dokonalá představivost, soužití naprosto neznámých lidí v uzavřeném prostoru a strašidelná atmosféra panující v domě spolu vytvářejí dokonalé, skoro až živé iluze promítající se v hlavách účastníků. Těžko říci, které východisko je více pravděpodobné, záleží na každém čtenáři, k čemu se přikloní více.

4 Black House

4.1 Život Stephen Kinga

Stephen Edwin King se narodil roku 1947 v Portlandu, Maine. Pochází z neúplné rodiny, Stephena a jeho bratra Davida vychovávala jen matka. Otec Donald Edwin Pollock (King) je opustil, když byly Stephenovi dva roky. Matka nedokázala chlapcům zajistit stálý domov, a proto se stěhovali za prací od příbuzných k příbuzným, z domů do malých bytů. Právě u příbuzných se u Stephena poprvé projevila jeho nadměrná vyvinutá představivost. Jako malý chlapec si představoval, že je silným zvířetem, které unese mnoho věcí.⁶⁹

⁶⁹ KING, Stephen. *On Writing: a Memoir of the Craft*, New York: Pocket Books, 2001, str. 18

Malý Stephen byl často nemocný, proto mnohokrát zameškal školu, což však nebránilo v rychlosti jeho intelektuálního vývoje. Na rozdíl od ostatních vrstevníků trávil King volný čas čtením. Svou lásku k literatuře zdědil po své matce, která svým synům předčítala komiksy. Stephen nezůstal pouze u komiksů, oblíbil si i Jacka Londona. Díky čtení komiksů odstartoval Stephen svoji spisovatelskou kariéru, když začal vpisovat svoje nápady a poznámky do komiksových knih. S tímto postupem však jeho matka nesouhlasila a doporučila mu, aby začal psát vlastní příběhy, protože u něj objevila talent na psaní.⁷⁰

Kingova nadání si všiml i jeho blízký přítel Chris Chesley, se kterým King trávil své dětství i dospívání. Společně si četli komiksy, poslouchali hudbu, sledovali filmy a psali příběhy. Chris Stephena velmi obdivoval, sám se dokonce pokoušel psát, ale cítil se, jako kdyby byl ve stínu Stephenova talentu.⁷¹ Stephen měl i další přátele, přestože byl často označován za outsidera kvůli svému vzhledu. „Stephen was ungainly, according to his brother Dave. ... Stevie was husky, and he wasn't too well-coordinated.“⁷² Namísto trávení času se svými kamarády dával King přednost svému nejlepšímu „příteli“, psacímu stroji. Díky němu zapomněl na pocit osamění, který pramenil z jeho odlišnosti.

Špatné pocity, obavy, výčitky a nenaplněné touhy vyjadřoval Stephen King prostřednictvím své tvorby. Nejvíce se obával odchodu jednoho z rodičů, podobně jako většina dětí. Tato obava se odráží například v příbězích Carrie Whiteové, hlavní hrdinky knihy *Carrie*, Dannyho Torrance, dětského protagonisty *The Shining*, nebo Charlene McGeeové z románu *Firestarter*.⁷³ Kingova představitost mu umožnila uniknout z každodenní reality a na chvíli zapomenout na drsný a nešťastný život.⁷⁴

Finanční situace rodiny Kingových byla i přes veškerou snahu Nellie Ruth Pillsburyové Kingové velice tristní. Osamělá matka se dvěma syny zažívala v tehdejší

⁷⁰ KING, Stephen. *On Writing: a Memoir of the Craft*, New York: Pocket Books, 2001, str. 23-29

⁷¹ BEAHM, George. *The Stephen King Companion: Four Decades of Fear from the Master of Horror*, New York: Thomas Dunne Books, 2015, str. 29

⁷² Tamtéž, str. 34

⁷³ BEAHM, George. *The Stephen King Companion: Four Decades of Fear from the Master of Horror*, New York: Thomas Dunne Books, 2015, str. 5

⁷⁴ Tamtéž, str. 10

době velmi krušné časy. Přestože pracovala celé dny i noci, nedokázala vydělat tolik peněz, aby své syny dostatečně zajistila. vzdala se svých potřeb a obětovala je raději svým chlapcům. I přes pracovní vytíženost si Nellie na Stephena a Davida našla čas, předčítala jim, povídala si s nimi, radila jim a stala se jejich oporou a jistotou. Nikdy však dostatečně nenahradila chybějící mužský element v životech chlapců. Nedokázala odstranit pocit prázdnoty, pramenící z odmítnutí a pocitu nechtění.⁷⁵

Stephen nedokázal pochopit, proč je otec opustil, dokázal se však přes to po letech přenést. Podařilo se mu to díky jeho profesoru Burtonu Hatlenovi, který ho po dobu studia podporoval, radil mu a zajímal se o něj. Stephen o něm prohlásil: „Hatlen pro mě byl víc než jen učitel. Byl to taky mentor a tak trochu otec. Díky němu se lidé – nejenom já – cítili ve společnosti spisovatelů a vědců vítáni, dával nám najevo, že u tohoto stolu máme místo i my.“⁷⁶

Stejně tak jako v reálném životě se i v Kingových příbězích objevují náhrady za chybějící otce. V díle *The Talisman* se malý chlapec Jack Sawyer po úmrtí svého otce upne na staršího muže Speedyho Parkera, na kterého se obrací se svými starostmi či potížemi. V románu *Black House* se dospělý muž Jack Sawyer seznámí se slepým staříkem Henrym Leydenem, se kterým tráví volný čas a se kterým se dělí o starosti. V příběhu knihy *The Shining* se Danny Torrance při potížích obrací na Dicka Halloranna, který mu nabízí pomoc již při prvním setkání.

Jedinou podobnost se svým otcem shledává Stephen ve vzhledu. Liší se nejen v citových vazbách ke svým rodinám, ale i ve spisovatelské oblasti. Na rozdíl od Donalda je Stephen velmi úspěšný, nevzdal se i přes prvotní neúspěchy a odmítnutí. Tam, kde Stephen uspěl, Donald selhal.⁷⁷ Stephen se od Donalda lišil i svojí zodpovědností. Při svých studiích finančně podporoval matku, snažil se jí pomoci.⁷⁸

Stephen se odlišoval i od ostatních vrstevníků. Jak již bylo zmíněno, lišil se především vzhledově i intelektuálně. Na univerzitě byl zároveň studentem, ale

⁷⁵ BEAHM, George. *Stephen King: Čtyřicet let hrůzy, život a dílo krále hororu*, Praha: Baronet, 2017, str. 140-142

⁷⁶ Tamtéž, str. 93

⁷⁷ BEAHM, George. *The Stephen King Companion: Four Decades of Fear from the Master of Horror*, New York: Thomas Dunne Books, 2015, str. 7

⁷⁸ KING, Stephen. *On Writing: a Memoir of the Craft*, New York: Pocket Books, 2001, str. 58

i zaměstnancem. Byl velmi ambiciózní a již od začátku přesně věděl, co chce v budoucnu dělat. Jeho láska k literatuře i potřeba finanční jistoty ho přivedla k životní lásce Tabithě Spruceové. Oba si přivydělávali práci v knihovně. Jejich životní situace, láska k literatuře i vzájemné zalíbení vytvořilo mezi nimi pouto. Shodují se například v oblibě bizarních domů. v jednom takovém dnes bydlí v Bangoru, Maine. Tento dům, připomínající viktoriánské panství z dob minulých s věžemi a mnoha pokoji, představuje splněný sen manželů Kingových. Ručně kovaný černý plot se strašidelnými motivy, jakými jsou například netopýři, pavouci či pavučiny, dodávají místu ještě podivnější vzhled.⁷⁹

Odlišnost manželů v literární tvorbě popsal Harlan Ellison v knize *Stephen King: Čtyřicet let hrůzy, život a dílo krále hororu*. „V její práci je jistá laskavost, která v té Stephenově chybí. Je spousta spisovatelek, které čtu právě proto, že u nich najdu lidskost a vlídnost. Tabbyina tvorba je úplně jiná než Stephenova, a v jistém směru mnohem vyspělejší.“⁸⁰ Tabbyina vyspělost se projevila i v pozdějším období jejich manželství. Stephen byl tou dobou těžce závislý na kokainu, alkoholu a cigaretách. Závislosti se nedokázal sám zbavit, protože si nedokázal přiznat, že je závislý. Jen díky Tabbyině zakročení a „otevření jeho očí“ se Stephen svých neřestí a závislostí zbavil.⁸¹

Po vystudování univerzity nemohl Stephen sehnat dobře zaplacenou práci, proto mimo školu pracoval i v prádelně. Kingovi se dostali do tíživé finanční situace, což se podepsalo i na Stephenově neschopnosti psát. Po vydání knihy *Carrie* se jejich situace změnila, a otevřela tak cestu ke slávě.⁸² *Carrie* byla jedním z důležitých mezníků v Kingově životě. Podobným mezníkem v jeho životě byla i autonehoda v roce 1999, která mu změnila pohled na svět a přetvořila jeho životní hodnoty.⁸³

⁷⁹ BEAHM, George: *Stephen King: Čtyřicet let hrůzy, život a dílo krále hororu*, str. 192

⁸⁰ Tamtéž, str. 121

⁸¹ KING, Stephen. *On Writing: a Memoir of the Craft*, New York: Pocket Books, 2001, str. 97

⁸² BEAHM, George. *Stephen King: Čtyřicet let hrůzy, život a dílo krále hororu*, Praha: Baronet, 2017, str. 110

KING, Stephen. *On Writing: a Memoir of the Craft*, New York: Pocket Books, 2001, str. 70-73

⁸³ KING, Stephen. *On Writing: a Memoir of the Craft*, New York: Pocket Books, 2001, str. 252-269

Stephen King je často nazýván králem hororu. Toto pojmenování však nezahrnuje všechny žánry, které svými příběhy obohatil. Jedná se o science fiction, fantasy povídky, historickou fikci, komiksové sešity, básně, post-apokalyptické povídky, thrillery, editorské poznámky apod.⁸⁴ K jeho schopnostem se řadí detailní popisování nočních můr, poutání pozornosti čtenářů, vytváření napětí a rozvíjení neobvyklých zápletek. Věnuje se především dětským a teenagerským problémům, a proto je často nazýván „the spokesperson of the American teenager“.⁸⁵

Díky nadměrné spisovatelské produkci se Stephen King rozhodl, že začne psát knihy pod dvěma pseudonymy (Richard Bachman, John Swithen). Rozhodl se tak pravděpodobně proto, aby se vyhnul větě typu: „Další kniha od Kinga, nuda.“⁸⁶ Pod pseudonymem Richard Bachman vydal King několik inspirujících knih. Když však vyšlo najevo, že Richard Bachman je ve skutečnosti Stephen, rozhodl se, že v tom již pokračovat nebude.

4.2 Literární inspirace Stephena Kinga

Literární inspiraci Stephena Kinga lze rozdělit do několika skupin. Zaprvé se jedná o inspiraci dětskými příhodami. Mezi takové příhody patří například nehoda s vosami, ke které došlo ještě v raném dětství. Detailní popis tohoto bolestivého zážitku se objevuje v Stephenově příběhu *The Shining*, kde je Jack Torrance i jeho syn Danny napaden několika vosami.⁸⁷ Zkušenost se šikanou Stephenovy spolužačky je podrobně zachycena v románu *Carrie*, kde dochází k šikaně Carrie Whiteové.⁸⁸ Stephen King ve svých příbězích často používá svá oblíbená místa (například hřiště či skrýše), avšak pokaždé s jinými názvy.⁸⁹ Na základě vlastních zkušeností a toho, co viděl

⁸⁴ What Stephen King Isn't | The New Yorker. The New Yorker [online]. Copyright © [cit. 09.04.2018]. Dostupné z: <https://www.newyorker.com/books/page-turner/what-stephen-king-isnt>

⁸⁵ HOPPENSTAND, Gary a BROWNE, B. Ray. *The Gothic World of Stephen King: Landscape of Nightmares*, Bowling Green: Bowling Green State University Popular Press, 1987, str. 8

⁸⁶ COLLINGS, Michael R. *The Many Facets of Stephen King*, Cabin John: Wildside Press, 2006

⁸⁷ KING, Stephen. *On Writing: a Memoir of the Craft*, New York: Pocket Books, 2001, str. 19

⁸⁸ Tamtéž, str. 78-82

⁸⁹ KING, Stephen. *On Writing: a Memoir of the Craft*, New York: Pocket Books, 2001, str. 30

a vyzoroval, umí King detailně popsat „život na dně, život dělnické třídy a chudiny“.

90

Dalším pramenem, ze kterého King čerpá, je jeho prvotní setkání s literaturou. K tomuto faktu se váže několik skutečností. David a Stephen našli otcovu krabici s několika hororovými a sci-fi povídkami, mezi které patří i knihy od H. P. Lovecrafta. Právě díky němu si King našel zálibu ve fantasy-hororové fikci. Stephen si povšiml, že není nutné psát podobně jako H. P. Lovecraft, že je lepší se pokusit o něco jiného, zajímavějšího a aktuálnějšího.⁹¹ Lovecraft nebyl jediným autorem, od kterého si King převzal zkušenosti. Kupříkladu Alfred Hitchcock dal kdysi Stephenovi dobře míněnou radu ohledně úpravy a podoby vlastních literárních experimentů zasílaných do časopisů a nakladatelství.⁹² Velkou inspiraci našel King v dílech E. A. Poea. Edgar Allan Poe inspiroval Stephena stylem psaní, sugestivní atmosférou gotického žánru i konkrétními hororovými motivy. Podobně jako v básni *The Raven* se v románu *Black House* objeví černý havran sloužící jako jakési médium. Oba havrani mluví heslovitě, objevují se za zvláštních okolností a jsou ovládáni vyšší mocí.

Třetím zdrojem tvůrčích nápadů jsou tzv. „mass média“. Jedná se především o rádio, televizi a filmy. Stephen King patří mezi poslední generace, které považovaly rádio (vyjma tisku) za důležitý a pravdivý zdroj informací. Díky pokročilému vývoji techniky si později mohla každá rodina dovolit televizi. Právě seriály a filmy probíhající v televizi podporovaly vývoj Kingovy vizuální představivosti.⁹³ Nejraději měl filmy popisující příběhy E. A. Poea. Na základě shlédnutí filmových scén dokázal King přepsat obraz do slovní podoby. Tento nápad dostal při sledování filmu *The Pit and the Pendulum*.⁹⁴

⁹⁰ BEAHM, George. *The Stephen King Companion: Four Decades of Fear from the Master of Horror*, New York: Thomas Dunne Books, 2015, str. 10

⁹¹ BEAHM, George. *The Stephen King Companion: Four Decades of Fear from the Master of Horror*, New York: Thomas Dunne Books, 2015, str. 6, 7, 23

⁹² KING, Stephen. *On Writing: a Memoir of the Craft*, New York: Pocket Books, 2001, str. 31

⁹³ BEAHM, George. *The Stephen King Companion: Four Decades of Fear from the Master of Horror*, New York: Thomas Dunne Books, 2015, str. 13

⁹⁴ KING, Stephen. *On Writing: a Memoir of the Craft*, New York: Pocket Books, 2001, str. 45-47

Dalo by se říci, že celý život Stephen Kinga a události v něm se staly pramenem nápadů pro jeho příběhy. Například historka o obřích krysách v suterénu barvírny, setkání s duchem či smrt matky vnikly Stephenovi náměty pro další knihy. Nejvíce se však naučil od ostatních spisovatelů. Od každého získal nějakou inspiraci, což vedlo ke vzniku něčeho nového a neotřelého. Inspiroval se od představitelů hororu Richarda Mathesona, detektivek Ed McBaina a sci-fi Williama Tenna.⁹⁵ Nezůstal pouze v těchto sférách, inspiroval se i od představitelů moderní americké fikce Williama Faulknera a Johna Steinbecka. Právě s příběhy chudých hrdinů v Steinbeckově fikci se King velmi ztotožňoval.⁹⁶ Zdroj nových tvůrčích myšlenek nacházel (při studiích) u dalších osobností, jakými jsou například Jim Bishop, Ted Holmes, Burton Hatlen či Shirley Jacksonová.⁹⁷ Jacksonovou a Kinga spojuje zájem o hororový žánr, inspirace gotickým románem, strašidelné domy či podobný charakter hlavních hrdinů jejich románů.⁹⁸

4.3 Tvorba Stephen Kinga

Jak již bylo zmíněno, Stephen začal psát již v raném dětství, kdy imitoval příběhy jiných autorů či připisoval poznámky do komiksových sešitů. Psát nepřestal, a píše dokonce i nyní ve svých 71 letech. Pro pochopení Stephenovy tvorby je důležité poznat to, jak píše a o čem píše.

Jeho největší schopností je zachytit a barvitě vylíčit problémy a strasti dospívání, jakými jsou například odlišnost, šikana, samota, rozporuplné pocity. Dokáže popsat i problémy dospělých, například ztrátu partnera, finanční potíže, pracovní neúspěchy či nenaplněná manželství.

Při psaní svých povídek se drží jistých pravidel, která jsou zmíněna v knihách *Danse Macabre*, *The Gothic World of Stephen King: Landscape of Nightmares* a *On*

⁹⁵ BEAHM, George. *The Stephen King Companion: Four Decades of Fear from the Master of Horror*, New York: Thomas Dunne Books, 2015, str. 32

⁹⁶ BEAHM, George. *Stephen King: Čtyřicet let hrůzy, život a dílo krále hororu*, Praha: Baronet, 2017, str. 93

⁹⁷ Tamtéž, str. 94

⁹⁸ DOCHERTY, Brian. *American Horror Fiction: From Brockden Brown to Stephen King*, New York: St. Martin's Press, 1990

Writing. King v nich vymezuje tři hlavní funkce hororového žánru, tedy teror, horor a znechucení. Jejich aplikací v příbězích lze uspět na poli hororové fikce.

Dalším Kingovým uměním, přitahujícím pozornost čtenářů, je využití nadpřirozena. Jedná se o širokou škálu nadpřirozených schopností, které se projevují především u dětských protagonistů. Tito hrdinové jsou v jisté znevýhodněné pozici a jejich nadlidská schopnost jim dodává na výjimečnosti a odvaze. Mezi tyto supernaturální schopnosti patří například telekineze, která se projevila u Carrie Whiteové v knize *Carrie*. Dále sem lze zařadit čtení myšlenek a vidění budoucnosti, objevující se u Dannyho Torrance z příběhu *The Shining*, zakládání ohňů pomocí mysli u hlavní hrdinky povídky *Firestarter*, cestování mezi světy, které lze pozorovat u Jacka Sawyera v románech *The Talisman* a *Black House*, a mnohé další.⁹⁹

Největší část Stephenovy tvorby se zabývá strachem a obavami, postihujícími všechny dospělé i děti. „King dokáže podrobně vylíčit strach ze samoty, bídy, hladovění, onemocnění, závislosti, traumatických zážitků a neznámých situací. Věnuje se strachu z odmítnutí či strachu z další světové války. Popisuje to, co ostatní opravdu děsí. Popisuje to, co je reálné a všem blízké.“¹⁰⁰

Stephen King patří mezi nejproduktivnější spisovatele v celé historii. Napsal přes padesát románů, mezi nejslavnější patří například: *11/22/63* (2011), *Salem's Lot* (1975), *Cujo* (1981), *IT* (1986), *Carrie* (1974), *The Shining* (1977). Dále napsal přes 120 krátkých povídek, například *Trucks* (1978), *Strawberry Spring* (1978), *Graveyard Shift* (1978). Kromě několika desítek románů a krátkých povídek vydal také 80 antologií, 26 esejí, 14 básní, 19 novel, 11 sbírek povídek či 7 románů pod pseudonymem.¹⁰¹

4.4 Black House

Román *Black House* (2001) navazuje svým příběhem na knihu *The Talisman* (1984), kde teprve dvanáctiletý Jack Sawyer opouští svoji smrtelně nemocnou matku za

⁹⁹ BEAHM, George. *Stephen King: Čtyřicet let hrůzy, život a dílo krále hororu*, Praha: Baronet, 2017, str. 197, 465

¹⁰⁰ Tamtéž, str. 471

¹⁰¹ StephenKing.com - Short Stories - a to Z. *Welcome to StephenKing.com* [online]. Copyright © 2000 [cit. 09.04.2018]. Dostupné z: https://www.stephenking.com/library/short_story/

účelem nalezení talismanu, pomocí kterého má zachránit svět a zároveň matku vyléčit. Cestou pro talisman ho čeká několik nástrah, životních úskalí i nebezpečných situací. Opuštění matky a samota, spolu se ztrátou a onemocněním Jackových přátel, představují jen malou část toho, čím si Jack musí na cestě projít.

V pokračování série *The Talisman* se Jack Sawyer objevuje již jako dospělý detektiv v důchodu. Sled událostí ve městečku French Landing vtáhne Jacka zpět do děje. V obou románech se temné síly soustřeďují v okolí zvláštních domů, které k sobě Jacka tajemně přitahují. Tentokrát se jedná o velké černé stavení Black House, do kterého Jack pronikne za účelem splnění svého poslání. Jack je dohnán svojí téměř již zapomenutou minulostí, díky které je opět donucen k cestě za záchranou nevinných životů.

Cesta, ale i přípravy na ni se opět neobejdou bez komplikací. Ztráta přátel, vyhocení situace či působení temných sil, to vše má fatální dopad na psychiku mnoha lidí. Právě díky působení temných sil dojde v závěru příběhu k vyhocení situace a k ukončení Jackova trápení.

4.4.1 Black House jako tajemný dům

Obecná charakteristika tajemného domu je uvedena v podkapitole „Hill House jako tajemný dům“. Zlo a temné síly v Hill House představují asi jednu třetinu toho, co se nachází v Black House. Black House je nejen navenek, ale i uvnitř tajemný, strašidelný, prokletý, zlý a temný. Dům je ovládán vyšší temnou mocí, díky čemuž se chová jako živá bytost. Zdá se, jako kdyby svými nádechy „kradl návštěvníkům kyslík z plic“ a na místo toho jim do plic „vdechoval svoje jedovaté výpary“. ¹⁰²

Black House má mnoho typických rysů charakteristických pro tajemné domy. Nežádoucí působení na osoby se slabší povahou lze považovat za jeden z dominantních rysů. Mezi další takové rysy řadíme například vzájemnou symbiózu, kterou je možno vypořádat mezi domem a majitelem. Majitel nachází v domě útočiště a zázemí, a dům prostřednictvím majitele šíří zlo. Jsou si tedy oboustranně prospěšní. K dalším typickým rysům strašidelného domu patří schopnost ovládat lidi a manipulovat s nimi,

¹⁰² KING, Stephen a STRAUB Peter. *Černý dům*, Praha: Pavel Dobrovský – BETA, 2014, str. 364

KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012, str. 503

ale i nadání vyvolat v nich pocity hrůzy. Daniela Hodrová tuto myšlenku rozvádí následujícím způsobem: „Dům hrůzy je často domem smrti, který se objevuje i v Havlíčkově či Poeově díle. Smrt zde má i symbolický význam, význam zániku. Již při pohledu na dům mizí veškeré pozitivní myšlenky či dobrá nálada.“¹⁰³

Hodrová také zdůrazňuje význam uzavřenosti a chaotičnosti prostoru domu: „Dům je někdy je rovněž v pohybu – smršťuje se nebo naopak se stává nekonečným labyrintem, mění se umístění jednotlivých místností.“¹⁰⁴ Tato definice přesně vystihuje další vlastnost Black House. Daný jev lze pozorovat při vstupu hlavního hrdiny a jeho spolupracovníků do domu. Budova se v tomto okamžiku mění v nekonečné bludiště s neomezeným počtem pokojů, dveří a schodišť.

4.4.2 Popis vnějšího okolí, historie a minulosti Black House

Ve srovnání s Hill House je obtížnější se dostat do blízkosti Black House. Cesta k němu je maskovaná hustým porostem stromů. Maskovaná je tak dokonale, že je velmi snadné si jí nevšimnout. Její nenápadnost je záměrná, má dům uchránit před nečekanými návštěvníky a cosi utajit. Jediný předmět, který upoutává pozornost, je rezavá dopravní značka „zákaz vjezdu“. Zpustošený vzhled cedule odráží fakt, že je tato cesta k domu dlouho nevyužívaná. Vlastník domu i dům sám se snaží nechtěné hosty odlákat různými triky, například vzbudit v nich dojem, že žádný dům nevidí a že se tudíž jedná o bludnou představu. Kromě iluze mizejícího domu se v okolí Black House objevují temné siluety doprovázené mléčnou mlhou. Strašidelnou atmosféru doplňuje nekonečné vrčení monstrózního psa a živé obrazy mrtvých lidí, děsící nezvané návštěvníky.

Nejen cesta, ale především přízračně oživlý les se snaží Black House skrýt. Stromy v lese svým vzhledem potvrzují přítomnost špatné a zlé moci, kterou dům vyzařuje. Jak upozorňuje Daniela Hodrová, jakékoli sídlo hrůzy, ať už klášter, zámek či dům, se nachází v okolí lesa plného různých nestvůr a šelem.¹⁰⁵ Black House je přímo

¹⁰³ HODROVÁ, Daniela. *Místa s tajemstvím: kapitoly z literární topologie* Praha: Koniasch Latin Press, 1994, str. 92

¹⁰⁴ HODROVÁ, Daniela. *Místa s tajemstvím: kapitoly z literární topologie* Praha: Koniasch Latin Press, 1994, str. 73

¹⁰⁵ HODROVÁ, Daniela. *Román zasvěcení*, Praha: H&H, 1993, str. 76

ukázkovým příkladem. Dům je obklopen lesem, který poskytuje úkryt pro psa obřích rozměrů. Tento pes střeží celý areál Black House.

Okolní les skýtá úkryt jak pro psa, tak i pro neviditelné monstrum, které se zhmotňuje pouze v mysli lidí. Pro monstrum pobývající v blízkosti Black House existuje přesná definice od Daniely Hodrové. „Monstrum je ve své podstatě ambivalentní a proměňuje se v závislosti na tom, komu se zjevuje a za jakých podmínek.“¹⁰⁶ Například členům z „The Thunder Five“ se převážně zjevují velmi živé přízraky jejich již zemřelých milovaných osob, které se je snaží zničit ještě dříve, než se dostanou k domu.

Black House byl postaven roku 1972 Carlem Bierstonem, majitelem a projektantem, který používal krycí jméno Charles Burnside. Kvůli špatné pověsti domu, jeho okolí a špatné auru panující uvnitř domu se k němu mnoho lidí nepřibližovalo. Již dělníci tento dům popsali jako dům bez stínu a slunečního svitu. Při stavbě zde docházelo ke katastrofám a ke zdravotním úrazům s trvalými následky. Stavební dělníci odmítali dále zde pracovat, a proto si ho musel Carl dostavět sám. Destruktivní energie prostoru a průchod do Teritorií¹⁰⁷ však nepochází ze sedmdesátých let minulého století, existuje již několik století. Vnitřek mění pouze svůj „vnější obal“. Pod tímto termínem si lze představit zděnou konstrukci nebo ono obludné stavení. Dokonalé maskování zajistilo Black House částečnou anonymitu. Kromě svědectví dělníků a několika dalších lidí neexistují o domě žádné záznamy.

4.4.3 Popis vnitřního prostředí Black House

Black House se nachází stranou od poklidného a ničím nerušeného centra městečka French Landing. Někomu by se mohlo zdát neuvěřitelné, že se v takové oblasti nachází nesouměrné, ohromné a černé stavení. Black House nepřipomíná obyčejný rodinný dům, podobá se spíše chalupě zlé ježibaby z pohádky *Krásná Vasilisa*, nebo budově z jiného světa. Dokonalý popis se nachází ve 26. kapitole románu *Black House*, kde Stephen King přímo odkazuje k inspiraci románem Shirley Jacksonové:

¹⁰⁶ HODROVÁ, Daniela. *Místa s tajemstvím*, Praha: Koniasch Latin Press, 1994, str.166

¹⁰⁷ Teritoria, v anglickém originále Territories, představují prostory jiných světů, jiných dimenzí.

„Black House – like Shirley Jackson’s Hill House, like the turn-of-the-century monstrosity in Seattle known as Rose Red – is not sane. It is not entirely of this world. It’s hard to look at from the outside – the eyes play continual tricks – but if one can hold it steady for a few seconds, one sees a three-story dwelling of perfectly ordinary size. The color is unusual, yes—that dead black exterior, even the windows swabbed black – and it has a crouching, leaning aspect that would raise uneasy thoughts about its structural integrity.“¹⁰⁸

Návštěvníci i pozorovatelé si často kladou otázku, kdo mohl takový dům postavit. Většina odpovědí se shoduje v tom, že nejen architekt, ale i majitel objektu patří mezi osoby s psychickou poruchou, které často nevnímají hranici mezi skutečností a představou. Vstupu nechtěných osob brání černé zbarvení, tedy jeden z mnoha odstrašujících prvků Black House. Tento motiv zde zastupuje dominantní architektonický a stylový prvek. Černá barva je symbolem pro zánik, záhubu, prázdnotu a tajemno.¹⁰⁹ Black House není však zcela černý, mimo svou zčernalou „duši“: „The house has become the leaden gray-black of thunderheads and dismal seas and the hulls of wrecked ships. Black would be preferable to this utter lifelessness.“¹¹⁰

Další varovný element je zde představován cedulí připevněnou na téměř prohnílé a zchátralé terase. Na terase se kromě varujícího oznámení nacházejí i vstupní dveře, které jsou zabezpečeny proti proniknutí neoprávněných osob. Nejen dveře, ale i celý Black House představuje jakousi bránu, tedy prostor, ve kterém je možné projít ze světa do Teritorií.¹¹¹ Slovy Daniely Hodrové: „Topos vchodu je spjat s cestou jinam, k tajemství, do středu ...“¹¹²

Jak již bylo zmíněno, domem lze projít do jiného světa a k tajemství zde ukrytému. Daniela Hodrová dále připomíná: „Topos vchodu je spjat se zkouškami.“¹¹³ Nejen při průchodu budovou, ale již při vstupu na pozemek Black House musí každý překonat určité překážky. Díky působení neznámých sil se člověku při vstupu na

¹⁰⁸ KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012, str. 703

¹⁰⁹ HODROVÁ, Daniela. *Román zasvěcení*, Praha: H&H, 1993, str. 214-215

¹¹⁰ KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012, str. 37

¹¹¹ Metaforou brány se zabývá Daniela Hodrová ve své studii *Místa s tajemstvím* na straně 109

¹¹² HODROVÁ, Daniela. *Místa s tajemstvím*, Praha: Koniasch Latin Press, 1994, str.110

¹¹³ Tamtéž, str. 111

parcelu udělá velmi nevolno. Temné síly zkoušejí nejen fyzickou, ale i psychickou zdatnost člověka. Kromě nepříjemných zdravotních potíží se začnou po člověku „sápat“ ty nejhorší noční můry.

Velikost budovy ani z poloviny neodpovídá skutečné velikosti interiéru. Vzhledem k obřím rozměrům Black House je pochopitelné, že se zde nachází mnoho tajných, skrytých a neprozkoumaných zákoutí. Ve srovnání s Hill House je v Black House nesrovnatelně větší počet místností, schodišť, chodeb, dveří, salonů a balkónů. Nejsou zde barevně sladěné pokoje či různé dekorace.

Stáří stavebního materiálu či zbytků nábytku odpovídá tomu, jak je dům spjat s časem. Budovou Black House putuje duch minulosti skrytý v podobě zápachu, hniloby, původních elektrických obvodů i staromódních a rozpadajících se záclon a závěsů.

V tomto domě je velké množství místností určených pro různé účely, například je zde místnost zabezpečená mřížemi, připomínajícími vězení. Tento pokoj je vybaven nádobím, nádobou nahrazující záchod či starou rozkládací pohovkou. Minimum nábytku se nachází i ve zbylé části Black House. Kromě nábytku jsou v domě i stopy po přítomnosti lidí. Mezi takové známky přítomnosti patří: „Bits of clothing pitiful scratchings on the walls of gigantic room's with strange dimensions, the occasional heap of bones.“¹¹⁴ Kromě toho se v budově nachází i dětské sportovní vybavení.

Vyskytují se zde bizarní místnosti obsahující velké množství zeminy a bláta, zvláštní zvířata a základní vybavení, dále mnoho domácích spotřebičů. Kromě většiny holých a prázdných pokojů se zde objevují i pokoje s děsivou výzdobou.

Jak již bylo zmíněno výše, celá budova Black House slouží jako brána do Teritorií, ze kterých vychází zvláštní hluk. Tento hluk je tvořen směsicí zvuků, které vyluzují ohromné stroje v Teritoriích, a směsicí bolestných výkřiků bytostí, které tyto stroje pohánějí. Tato oblast Teritorií připomíná peklo, a to díky všudypřítomným výparům síry, děsivým výkřikům, vysokým teplotám, mohutným strojům či nestvůrám připomínajících ďábly.

¹¹⁴ KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012, str. 703-704

4.4.4 Další zlá místa a jejich podobnost s Black House

V městečku French Landing se nachází velké množství míst či budov, které minimálně svým vzhledem připomínají zlý dům. Mezi taková místa patří například jeden z pokojů v pečovatelském centru. Tento pokoj patří Charlesi Burnsideovi. Jeho prosté vybavení, zápach a zašlost pokoje připomínají spíše trestnici než místnost vhodnou pro odpočinek.

Ještě více odpuzujícím místem ve městě je zchátralá budova rychlého občerstvení. Nyní je to místo zločinu, který ve všech vyvolává pocit odporu a znechucení. Je to vlivem události, k níž zde došlo, nebo díky hororovému vzhledu? Všudypřítomná krev, tělíčko bez chodidla a zápach rozkladu charakterizují ve zkratce místo činu.

Působivými strašidelnými budovami byly a vždy budou budovy nemocnic, které v Kingově románu, ale i v dalších hororových příbězích, připomínají temné a gotické stavby uplynulých století. Nejhorším oddělením je oddělení psychiatrie, které lze snadno poznat již na první pohled – mříže na oknech, žádné ostré předměty, vypolstrované zdi a podobně. Z těchto míst nikdy nečísí pozitivní energie, nikdy to není šťastné místo. Zajímavá, i když zarážející, je skutečnost, že pacienti jsou zde spokojení a cítí se zde v bezpečí, na rozdíl od Black House.

Podobně černou duši i architekturu má i hotel Azincourt v románu *The Talisman*. Podobnost hotelu s Black House spočívá v poskytování úkrytu. Black House skrývá vstup do Teritorií, černý hotel Azincourt slouží jako skrýš pro talisman. Oba domy se snaží odradit nechtěné návštěvníky pomocí iluzí, hrůzných představ a zvuků. V obou budovách se člověk špatně orientuje nejen díky nedostatečnému světlu, ale i díky efektu bludiště. Na rozdíl od Black House se v černém hotelu zhmotňuje jakási síla, sloužící jako obrana. I přes veškeré snahy zabránit přístupu cizích lidí do domu skončí osudy těchto budov stejně. Hotel Azincourt se rozpadne sám, Black House je na konci příběhu vyhozen do vzduchu.

4.5 Charakteristika hlavních postav

4.5.1 Lester Speedy Parker, mentální guru hlavního hrdiny

Speedy Parker je muž putující mezi světem a Teritorii, který se objevuje již v první knize stejnojmenné série *The Talisman*. Jako mnoho dalších postav i Speedy používá několik jmen. V obyčejném světě si říká Lester Speedy Parker, v Teritoriích se jmenuje Parkus. S různými jmény se pojí i různá vyobrazení. Jednou vypadá jako starší muž se znaky pokročilého stáří, jakými jsou například vrásčitá pokožka, bolavé klouby či ztráta barevného vlasového pigmentu. Za jiných okolností vypadá jako mladý muž se sebevědomým postojem a chůzí.

Tento muž v příběhu zastává úlohu zasvětilce hlavního hrdiny. S touto úlohou je spojeno několik funkcí, jejichž hlavní definici stanovila Daniela Hodrová v knize *Román zasvěcení*. „Zasvětil ... bývá přítelem, rádcem a učitelem. Opouští jej na samém prahu, zatímco jiných jde dál – sám po cestě.“¹¹⁵ První zmíněnou funkcí je ztělesnění přítele. Od dětství je Speedy pro Jacka blízkou osobou. Vyslechne ho, když potřebuje, a v závěru druhé knihy zachrání Jackovi život.

Svou učitelskou úlohu naplňuje během cestování mezi světy. Jako správný učitel vystavuje Jacka různým zkouškám. Speedy působí jako vševědoucí, ví, jak se v danou chvíli zachovat. S úlohou učitele je úzce spjata úloha trýznitele, a to právě díky zkouškám, kterými Jack prochází. Speedy nutí Jacka čelit nebezpečí, které ho poznamená na celý život. Jack je donucen pracovat v baru za minimální mzdu, snášet pohlavky a nadávky, utíkat před nestvůrami apod. Parker dovolí, aby nevyzrálé dítě bylo vystaveno různým hrozbám. Zároveň se zachová nezodpovědně, když přenechává životy lidí „v rukou“ mladého a nezkušeného chlapce.

Navzdory „ponechání“ hlavního hrdiny ve složitých situacích se Speedy současně snaží na Jacka dohlížet a chránit ho. Během Jackova cestování se Speedy občas objeví, pomůže mu a poradí mu. Popisuje mu jeho vlastní minulost i budoucnost a v rámci zaučování ho seznámí s tajemstvím Teritorií.

¹¹⁵ HODROVÁ, Daniela. *Román zasvěcení*, Praha: H&H, 1993, str. 149

Speedy Lester Parker je muž mnoha funkcí, tváří i činů. Jeho pečlivost a dobré skutky dovedou Jacka ke splnění jeho úkolu. Dá se říci, že Speedyho činy jsou hlavním důvodem, který „otevře“ Jackovi oči a který rozvine dějovou zápletku.

4.5.2 Jack Sawyer, zázračný muž

Jack Sawyer je novým obyvatelem městečka French Landing, kde se hodlá ukryt před minulostí, uniknout povinnostem a nastolit klid v osobním životě. Bývalý vyšetřovatel naneštěstí nenachází klid ani ve městečku. Jeho osud ho zavádí zpět „na místo činu“. Jack se znovu vydává na cestu, tentokrát za jiným účelem.

„Adept naslouchá volání osudu, svým vnitřním hlasům a vydá se na cestu. Počátek jeho cesty, cesta sama a její konec tvoří mytický kruh; adept je pouze nástrojem vyšší moci. S vyvoleností, která jej vylučuje z vnějšího světa a odvádí z otcovského domu... Jeho příchod je zvěstován, jeho úloha předurčena jako příchod Spasitele ...“¹¹⁶

Jak již naznačila Daniela Hodrová, adept, v tomto případě Jack Sawyer, je v knize *The Talisman* volán nejen svým osudem, ale také svým přítelem Speedym. Celou cestu je ovládán chtíčem, touhou po talismanu a po záchraně matčina a královnina života. Po jeho zjevení touží i lidstvo z Teritorií. Jack je pro ně spása, i přesto, že je mu pouhých dvanáct let. Na rozdíl od typického adepta Jack odchází z hotelu, a až později (v knize *Black House*) z vlastního domu.

Jack je natolik ovlivněn jak Speedym, tak i vírou ve splnění svého úkolu, že si neuvědomuje, co ho čeká. Jak mohlo něco malého chlapce natolik zaujmout, aby si myslel, že takovou úlohu zvládne? Patrně stejně jako ostatní děti věří v superhrdiny, kteří dokáží nemožné. Svým mile otcovským přístupem dokáže Speedy Jacka ovládat, hlavně pomocí vyprávěných příběhů a zadáváním úkolů. Jackův skutečný otec, Phill Sawyer, umírá za nejasných okolností, když je Jackovi teprve šest let. Důsledky absence otce jsou evidentní v Jackově chování. Chybí mu autorita, kterou u něj jeho matka nevzbuzuje. Je pravděpodobné, že díky chybějícímu vlivu má Jack pocit volnosti a nabyde dojmu, že si může dělat, co chce.

Jack všeobecně ulpívá na starších mužích, kteří mu vynahrazují mrtvého otce. v dětství ho představuje Speedy, v dospělosti se Jack upíná na Henryho Leydena,

¹¹⁶ HODROVÁ, Daniela. *Román zasvěcení*, Praha: H&H, 1993, str. 146

staršího slepého gentlemana. Tráví spolu volný čas, vaří spolu, čtou si či povídají. Díky Henrymu začne Jack vyšetřovat případ Fishermana, otevírá svoji minulost a staré rány. Henry je svým způsobem také vševědoucí, podobně jako Speedy. Díky chybějícímu zraku má vyvinutější ostatní smysly, dokáže se například vcítit do druhých. Po vzoru těchto mužů se Jack hodlá postavit výzvě a touží naplnit svoje poslání, i za cenu odchodu od matky.

Matka, Lily Cavanaughová Sawyerová, poskytuje svému synovi dostatečnou volnost a svobodu, protože ho nechce zatěžovat vlastním problémem – rakovinou. Jack, ačkoli dítě, se situaci přesto snaží řešit. Dobrodružství cesty za talismanem – záchranou matčina života – mu navíc připadá lákavé. Určitým způsobem se v této cestě odráží motiv hledání svatého grálu.

Podobně jako jeho matka, tak i Jack sám je osamělý. Poté, co opustí nemocnou osobu, pociťuje prázdnotu. Nachází sice přátele, ale jeho přátelství jsou pokaždé ukončena úmrtím toho druhého, nejdříve Vlka (v románu *The Talisman*), poté Henryho (v románu *Black House*). Jack je nepoučitelný, opět smýšlí egoisticky, že pouze on je ten vyvolený a pouze on dokáže vše. Vystaví díky tomu další bytosti nebezpečí.

Nejen egocentrismus, ale i jisté sobectví jsou typickými rysy jeho charakteru. Jack se příliš zaobírá svými problémy a o potřeby či problémy ostatních se nestará. Ztráta dítěte, odsouzení manžela, smrt kamaráda, posedlost manželky, věčná slepota či nekonečná bezmoc, to všechno jsou příklady problémů ostatních lidí.

Na počátku příběhu druhé knihy *Black House* působí Jack jako chladný, sobecký a uzavřený člověk, který nevyhledává společnost. Toto zvláštní chování má svá opodstatnění, příčinou všeho jsou špatné zkušenosti z minulosti. Jack tyto vlastnosti využívá k maskování svého skutečného „já“, používá je k ochraně svých citů a proti zlomení srdce. V jádru jsou však jeho vlastnosti úplně jiné. Jack je velkorysý, chce totiž pomoci sobě i ostatním obyvatelům v Teritoriích. Během příběhu si vytvoří velmi silné pouto k Henrymu a k Judy, nelze tedy tvrdit, že by mu všichni byli lhostejní. V průběhu příběhu je možné pozorovat změnu jeho bezcitého chování a poodkrývání skutečného „já“. Největší vliv na toto odhalení má setkání se Sofií (dvojnicí Judy) v Teritoriích, při kterém se do sebe zamilují. Sofie v Jackovi probouzí city, které doposud nezná. Díky tomu pookřeje a rozhodne se, že jí i ostatním pomůže.

Navrací se do role vyšetřovatele, ve které je empatie důležitá. Jack se dokáže vcítit do druhých, což mu pomáhá nalézt potřebné informace. Umí si získat jejich důvěru, dovede je přesvědčit, ovlivnit a k čemukoli přinutit. Mimo dar přesvědčit ostatní má nadání proměňovat atmosféru kolem sebe. Promění dům v oázu klidu, vyzařuje pozitivní auru a lidé se v jeho přítomnosti cítí příjemně. Z Jacka vyzařuje i přirozená autorita a dominance.

S prací vyšetřovatele souvisí i jeho nynější povolání. Speedy Parker i Jack Sawyer tvrdí, že je Jack takzvaným „Coppicemanem“, neboli žandárem. „I am COPPICEMAN, he thinks, smiling. Defender of the American Way, friend of the law, the halt, and the dead.“¹¹⁷ S tímto posláním souvisí i svědectví, mnohdy nechtěná. Jack musí vidět mrtvolu svého přítele, aby byl schopen ho pomstít, aby nabyl odvahy a splnil svoji úlohu.

Jack svoji úlohu na konci příběhu splní, ale shodou špatných okolností a díky zbývajícímu vlivu zlé moci se stane obětí slabomyslné ženy, která touží po pomstě. Na rozdíl od Eleanor Vanceové, hlavní hrdinky románu *The Haunting of Hill House*, dostane Jack ještě jednu šanci žít.

4.5.3 Henry Leyden, muž mnoha tváří

Henry Leyden je starší „elegán“, oblečený do perfektně padnoucích obleků. Henry je od narození slepý, avšak slepota pro něj není žádnou překážkou. Dokáže sladit barvy, stříhy a styly i bez plně funkčního zraku. Díky obětavým ženám jeho života se Henry naučí se slepotou žít. Má cit nejen pro dokonalost, ale také pro hudbu a jídlo. Je velmi empatický, vnímavý a pozorný. Henry je neustále „ve střehu“, sleduje dění kolem sebe vnitřním zrakem a řídí se vnitřním hlasem. Jeho perfektnost tkví v jeho fyzické nedokonalosti. I když je slepý, vidí mnohem více, než lidé s plně funkčním zrakem. Vnímá svět srdcem, hmatem, sluchem a čichem. Svým bezchybným vnímáním odhalí skrytá tajemství.

Henry je neuvěřitelně statečný, vše zvládá sám bez cizí pomoci. Nejvíce odvahy projeví Henry na konci svého života, kdy se postaví „Fishermanovi“ a bojuje s ním až do úplného konce. Nevzdává se a nestěžuje si na svoji situaci. Nejvíce obdivuhodné je,

¹¹⁷ KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012, str. 274

že neprokazuje žádnou sebelítost a je velmi skromný. Mnohdy je Henry příliš pečlivý. Vše musí být na svém místě a vše musí být podle něj.

Je to neobyčejný muž mnoha tváří, které zdůrazňují Henryho charakteristické vlastnosti. Dovede se proměnit v George Rathbuna, Symphonic Stana, Wisconsin Rata a Henryho Shakea. „The George Rathbun ... is a pop-eyed broad-arsed, milk-haired, leather-lunged, Roloids-popping, Chevy-driving, Republican-voting heart attack waiting to happen, a churning urn of sports trivia, mad enthusiasms, crazy prejudices and high cholesterol.“¹¹⁸ George Rathbun představuje Henryho nadšení pro pivo a sport, konkrétně baseball. Předvádí velkou vášeň a zápal pro sport. Přesto, že v životě žádný zápas neviděl, působí, jako kdyby byl na každém z nich.

„Symphonic Stan is a knocked-out, all-frantic, all-zoot-suit embodiment of the big-band era, and a charming mellifluous gentleman.“¹¹⁹ Symphonic Stan ztělesňuje eleganci Henryho charakteru a dokonalost jeho sluchu. Má dar proměnit atmosféru, vykouzlit báječný večer či pozitivně naladit ostatní.

The Wisconsin Rat reprezentuje vulgární stránku osobnosti, kterou vlastní každý člověk. Tato postava tvoří obrázek nashromážděného vzteku, strachu, obav, bezmoci, stresu a dalších negativních vlivů, které na člověka působí po celý jeho život.

„Henry Shake is embodiment of hipster cool, the laid-back, authoritative man, who can, if in the mood, tell you the color of the socks ... describe the interiors of trio dozen famous but mostly long-departed jazz club.“¹²⁰ Henry Shake představuje další tvář Henryho Leydena. Tentokrát se jedná milovníka hudby a moderátora rádiového vysílání.

Jack Sawyer, jako jeden z mála, zná všechny Henryho osobnosti a ví, že všechny dohromady z něj dělají výjimečného člověka. Je možné, že toto tajemství mezi Jackem a Henrym vytváří pouto. Jejich vztah připomíná vztah otce a syna. Čekají na sebe, navštěvují se, vaří si a tráví spolu volný čas. Henry je Jackův přítel a rádce, který Jackovi naslouchá. Naslouchá nejen jeho slovům, ale i jeho vnitřnímu hlasu. Jack

¹¹⁸ KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012, str. 68-69

¹¹⁹ KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012, str. 132

¹²⁰ KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012, str. 115

nachází u Henryho nejen oporu a podporu, ale především vzor, inspiraci a motivaci ke konání dobrých skutků.

4.5.4 Carl Bierstone, ztělesnění nástroje vyšší moci

Carl Bierstone, známý pod krycím jménem Charles Burnside, je vysoký, pohublý, starý muž s propadlými tvářemi, šedavou pokožkou, nerovným nosem a kostnatou postavou. Jeho hororový vzhled, všudypřítomný zápach i jeho chování vyvolávají v lidech pocity nejistoty, strachu a děsu.

U této postavy se střídají dvě fáze života, a to funkční a nefunkční. Během nefunkční fáze se projevuje jeho skutečné senilní „já“. Carl je neschopný se postarat sám o sebe. Nezvládá se sám najíst, vyprázdnit, ani obléct. Během funkční fáze se v Carlovi probouzí démon, který mu dodává sílu do života a proměňuje ho z impotentního individua na mladšího člověka, který je velmi potentní a šílený, vulgární a sprostý, nechutný a zlý. Díky démonovi se Carl dokáže přemísťovat, používá různé triky, včetně přivolání černé vrány či matení mysli.

Tato bytost se mstí všem, kteří Carlovi v životě ublížili. Mimo jiné je Carl pedofil a odporný „kanibal“ pojídající lidské maso. Slouží jako loutka, prostřednictvím které může démon vykonávat svůj úkol, je schopný kvůli tomu jít doslova „přes mrtvolu“. Démon střídá hostitele, stejně jako Black House svůj plášť. „Zničením obalu“ nedojde ke zničení duše, je potřeba zničit to špatné jádro. Obě bytosti skončí stejně, Carla zabije statečný chlapec, pan Munshun (démon) zemře díky odvaze hlavního hrdiny.

Vztah Carla a Jacka skutečně připomíná spojení mezi policistou a zločincem. Tento vztah má ovšem větší přesah, zločinec páchá zlo na světě i v Teritoriích, policista neřeší případy jen ve světě, ale i v Teritoriích. Carl si z Jacka dělá legraci, vtipkuje s ním, „vodí ho za nos“, využívá ho jako prostředníka, přes kterého šíří rozruch. Tělo (Carl) netuší, kdo je Jack, Carlův démon Jacka zná. Démon je přesvědčen, že díky známostem, které má, je mocnější než Jack. Jeho domněnka však není správná, jak je zmíněno výše, Jack démona překoná.

4.5.5 Marshallovi, neobyčejná rodina

Na začátku příběhu se tato rodina jeví jako typicky „americká“, tudíž idylická. Milující rodiče pečují o jediného syna, jsou šťastní a spokojení. Poklidný status trvá do doby, než ve městě začne docházet ke kriminálním činům. Tyto události nejvíce postihnou jedinou ženu v rodině – Judy Marshallovou.

Děsivé příhody změni pohlednou, usměvavou, pečlivou a důslednou matku v neurotickou, nesoustředěnou, zamyšlenou, nepokojnou, unavenou, oslabenou a nemocně vypadající ženu. Nejen její vzhled, ale především její chování připomínají průběh určitého onemocnění. Střídají se u ní, podobně jako u Carla Bierstona, stavy bdělosti a „transů“. Při transech slýchá hlas uvnitř hlavy, který, jak se později ukáže, patří její „dvojnici“. Během transu u ní dochází ke změně chování, k výskytu podivných tiků a návyků, mezi které patří například rychlé pohyby očí, zvláštní pohyby rukou a jazyka, sebepoškozování či nevědomé pokusy o sebevraždu – polykání papíru. Trans doprovázejí i hrůzné představy, bludy a halucinace.

I přes stavy transu si však zachovává rozum a nevzdává se. Judy je velmi statečná a silná. Její pevný charakter pozná i Jack Sawyer. Jack ji obdivuje již od prvního setkání, kdy zjistí, jak statečná, silná a úžasná Judy doopravdy je. Vznikne mezi nimi pouto podobné vztahu blízkých přátel, kteří si navzájem důvěřují, podporují se a pomáhají si.

Ke vztahu mezi Judy a Jackem přihlíží Judyin manžel Fred, který ji „bezhlavě“ miluje, a proto nemá důvod žárlit. Fred Marshall je natolik důvěřivý, že nechá Judy a Jacka o samotě. Situace ve městě má špatný dopad i na Freda. Z pohodového, milého, slušně vychovaného, starostlivého manžela a otce se stane nervózní, úzkostný a ustaraný muž. v krajních situacích se dokáže změnit v „hrubiána“, díky čemuž dosáhne svého. Jeho snahu a výdrž obdivuje i Jack, se kterým Fred naváže známost. Fred vkládá do Jacka naprostou důvěru, věří mu a cítí, že Jack „ví víc, než ostatní lidé“. Kromě zvláštnosti vycítí z Jacka i přirozenou autoritu.

Jackovu přirozenou autoritu vycítí i Tyler Marshall. Malý Tyler ještě zcela nechápe všechny souvislosti mezi ním a Jackem, ale tuší, že bude rozumné Jacka poslouchat. Tyler je na svůj věk velmi milý, vnímavý, trpělivý a chytrý. Jeho dokonalost občas kazí dětská naivita a přílišná důvěřivost. Pro získání přátel je schopný

se ponížít a doprošovat se o přijetí do party. Ponížení zažije i při únosu, kdy musí snášet fyzické násilí i obtěžování. Díky své trpělivosti však násilí překoná. Jak se říká, „trpělivost růže přináší“, Tyler se naučí využívat sílu svých myšlenek, a pozná tak svoji výjimečnost a statečnost.

4.5.6 The Thunder Five, neohrožená pětice mužů

„Beezer, Doc, Mouse, Sonny nebo Kaiser Bill“¹²¹ jsou přezdívky pěti mužů, kteří v příběhu sehrají důležité role. Vražda dcery jednoho z nich je vtáhne do děje. Pomsta mezi nimi vytváří pouto, představuje pro ně jakousi motivaci a odplatu za utrpěnou bolest. Každý z mužů má za sebou nepříjemnou minulost – zavražděná dcera, mrtvá přítelkyně, umírající pacientka, svědectví vraždy. Nejen pomsta, ale i smrt vytváří mezi nimi vazbu. „They are on each other’s hands, and they know it.“¹²² Armand „Beezer“ St. Pierre, Reginald „Doc“ Amberson, „Mouse“ Baumann, Hubert „Sonny“ Cantinano, William „Kaiser Bill“ Strassner jsou vysokoškolsky vzdělané osoby. Neupravené vlasy a vousy, nadváha, kožené oblečení a šperky však připomínají spíše starodávné Vikingy či drsné motorkáře, nikoli důstojné vysokoškolské absolventy.

Díky svému výstřednímu vzhledu, zálibě v pivu a užívání lehkých drog působí na ostatní obyvatele jako neandrtálci, nevychovaní, drsní a hrubí lidé. Jak se ale říká, „zdání klame“, při hlubším poznání The Thunder Five člověk zjistí, že jsou vtípní, inteligentní a milující. Dokáží popíjet pivo, a přitom vést velice sofistikovanou konverzaci založenou na jejich vědomostech.

S jejich pojmenováním souvisí i pět vlastností, charakteristických pro členy skupiny. Statečnost je první z těchto vlastností, muži chtějí bojovat s Fishermanem i se zlem v Black House. Chtějí se se svými problémy a starostmi vypořádat sami. Díky své suverénnosti vzbuzují v obyvatelích strach, nejistotu, ale i autoritu. Lidé se jim raději vyhýbají, než aby se s nimi bavili. Jak již bylo zmíněno, za jejich „drsným pláštěm“ se schovávají něžné a citlivé duše, které se snaží ukrývat. V krajních situacích své city nakonec projeví, například při ztrátě přítele. Přesto, že touží po pomstě, dokáží zachovat „klidnou hlavu“, projevit velkou trpělivost, vyčkat na správnou chvíli a nabídnout

¹²¹ KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012

¹²² KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012, str. 501-502

pomoc. S tím souvisí i jejich připravenost téměř na vše, co si pro ně osud přichystá. Mají u sebe telefony i zbraně a poslouchají povely velitele skupiny.

Důvěru vloží i v Jacka Sawyera, se kterým se poznají díky spolupráci s místní policií. Poznají, že jim Jack chce pomoci a že je zároveň potřebuje. Vycházejí si vzájemně vstřícně.

4.5.7 Gorg, posel z Teritorií

Gorg je velká, černá vrána, která je díky personifikaci¹²³ schopna mluvit. Neříká celé věty, pouze samostatná slova, jakými jsou například jména obětí či názvy oblastí. Nejen darem řeči, ale i svým vzezřením odstrašuje své okolí. „The smell of Gorg is dust and heaped dead flies and ancient urns of buried spice. Its eyes are shining black portholes looking into some other world. Hell, perhaps.“¹²⁴ „Gorg means death.“¹²⁵ Černá vrána je předzvěstí něčeho špatného, například únosu, zranění či smrti. Již pro Kelty byl pták s černým peřím (vrána či havran) znamením blížící se smrti.

„Černě opeření, konkrétně havrani a vrány, byli spojováni obzvláště se smrtí. Irské bohyně války, jako např. Morrígan nebo Badb, se mohly proměňovat ve vrány, a tak se zjevovat na bojišti, aby zvěstovaly porážku. Věštecké asociace s havrany se v ostrovní mytologii obvykle vztahovaly k předpovídání neštěstí.“¹²⁶

„Badb je neodmyslitelnou bohyní bitev a jejich ničivých důsledků. Její jméno vyvolává obrazy násilí, zuřivosti a války. ... Její moc na bitevním poli je psychologická – svou přítomností uvádí bojovníky ve zmatek a naplňuje je hrůzou a způsobuje spoušť obzvláště mezi connachtskými muži. Badb je věštkyň zániku a smrti.“¹²⁷

Gorg představuje zástupkyni zvířecí říše, která sehraje v ději důležitou roli. Vrána, podobně jako bohyně Badb, slouží jako „lákadlo“ na oběti, zároveň odklání jejich pozornost, očaruje jejich mysl a vytváří v ní hrůzné představy. Její oči slouží jako jakýsi projektor, který promítá obrazy dalšího světa připomínajícího peklo. Gorg šíří

¹²³ Personifikace je přenesení humánních vlastností na zvíře.

¹²⁴ KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012, str. 409

¹²⁵ KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012, str. 156

¹²⁶ GREENOVÁ, Miranda Jane. *Keltské mýty*, Praha: NLN – Nakladatelství Lidové Noviny, 1998, str. 85

¹²⁷ GREENOVÁ, Miranda Jane. *Keltské mýty*, Praha: NLN – Nakladatelství Lidové Noviny, 1998, str. 38

paniku a strach, zneužívá slabosti lidí a jejich bolestných vzpomínek. Gorg, obdobně jako Carl Bierstone, který ji ovládá, má prohnitou duši, ošklivý vzhled i nekalé úmysly. Podobnost lze najít i ve způsobu jejich úmrtí. Obě postavy jsou doslova „roztrhány na kusy“. Zničení Gorga představuje další krok ke splnění úkolu a následnému ukončení děje.

V přecházejících kapitolách byla zmíněna souvislost tohoto motivu s baladou E. A. Poea „*The Raven*“. V obou textech je obraz černého ptáka spojen s motivy smrti, nicoty, rozdvojené osobnosti a strachu z nadpřirozena.

4.6 Nevysvětlitelné jevy

Black House je místo přitahující nevysvětlitelné jevy. Tyto jevy lze pozorovat v jeho okolí či u lidí s domem spojených. Jak již bylo zmíněno v podkapitole „Popis vnějšího okolí, historie a minulosti Black House“, v prostředí stavení se zjevují duchové mrtvých osob, které mají za úkol odehnat každého člověka. Odhánějí je psychickým nátlakem a fyzickým násilím. Tyto přízraky mají podobu tlejících mrtvol, kterým odpadávají kusy tkání a které jsou doprovázeny houstnoucím vzduchem. Každému jednotlivci se ukazuje jiná podoba přízraku – mrtvá dcera, mrtvá milenka či pacientka.

Kromě zjevení ze záhrobí se v okolí Black House objevuje pes obřích rozměrů, jehož vrčení připomíná rozzuřenou smečku vlků. Jeho děsivý vzhled je popsán následujícími slovy: „Two red eyes and an open red mouth with a long tongue and a lot of sharp canine teeth.“¹²⁸ „The dog whips around and glares at Sonny with red eyes the size of baseballs. Its mouth opens on jagged white teeth. ... The dog-thing’s eyes blaze, and its feral, wedge-shaped head seems to assemble itself out of the darkness in the air and emerge into view.“¹²⁹ Svým vzezřením připomíná znetvořenou bytost z Teritorií nebo výsledek nevydařeného laboratorního experimentu, při kterém mohlo dojít k mutaci nějaké nemoci a k nakažení zvířete. Jeho kousnutí je toxické a smrtelné, dochází při něm k intoxikaci celého těla. Smrt po proniknutí jedu je celkem rychlá a trýznivá. Umírání je doprovázeno odpadáváním kůže, záchvaty horeček a třesů, dezorientací, zápachem, halucinacemi, krvavými slzami a hýbající se černou hnisavou hmotou. Tato hmota se v těle rychle rozšiřuje, poškozují vnitřní orgány a ničí hostitele.

¹²⁸ KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012, str. 519

¹²⁹ KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012, str. 523

Další nadpřirozený jev se objevuje u Tylera Marshalla. Projeví se u něj schopnost telekineze, tedy pohybování či ničení předmětů pomocí myšlenek. Dokáže od sebe odstrčit člověka pouhou myšlenkou. Rozbije a zničí vysokou železnou konstrukci, tzv. „the Big Combination“¹³⁰, pouhou silou svých myšlenek. Identické nadání mají i ostatní hrdinové Kingových příběhů – například teenagerka Carrie Whitová v knize *Carrie* zdevastuje polovinu svého rodného města pomocí svých myšlenek.

U hlavního hrdiny obou románů *The Talisman* a *Black House* se projeví další neobjasnitelný jev, a to schopnost cestovat mezi světy. Zpočátku se Jack Sawyer dokáže přemisťovat pomocí zkvašené šťávy. Uvěří triku, který na něj Speedy nachystal: jde o metodu podobnou placebo efektu. Jak se později ukáže, Jack zvládne cestovat sám i bez „kouzelného nápoje“. Během přemisťování do Teritorií na světě dochází k přírodním katastrofám – k hurikánům, zemětřesení a výbuchům.

5 Zasněžení hlavních hrdinů a jejich putování

Příběh Eleanor Vanceové lze analyzovat z několika pohledů. Charakteristika hrdinky je rozebrána v podkapitole 3.5.1.2 *Eleanor Vanceová*, kde je hlavní část věnována především její povaze a chování. Hlavní hrdinku lze analyzovat i z jiného pohledu, například z pohledu zasněžení a přechodových rituálů.

Na začátku příběhu *The Haunting of Hill House* se hlavní hrdinka Eleanor Vanceová vydává na cestu. Vydává se na ni proto, aby změnila svůj dosavadní nudný život, aby naplnila svoje touhy a svoje poslání. Během cesty se Eleanor zastavuje na různých místech, překonává svůj stud a zábrany, komunikuje s cizími lidmi. Slovy Daniely Hodrové, „vydává-li se adept na cestu, je hnán osudovou posedlostí nebo prchá v bláhové naději, že se lze vymanit ze začarovaného prostoru.“¹³¹ Tato myšlenka dokonale vystihuje důvod, proč Eleanor opouští dosavadní bydliště. Je hnána touhou po změně a touhou prchnout z prostoru, který pro ni není tím pravým domovem.

Daniela Hodrová dále zdůrazňuje, že „adeptova cesta k zasněžení spočívá v přechodu od jednoho protikladu k druhému, z prostoru blízkého, známého, volného,

¹³⁰ KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012, str. 783

¹³¹ HODROVÁ, Daniela. *Román zasněžení*, Praha: H&H, 1993, str. 168

prázdného, do prostoru vzdáleného, cizího a cizokrajného.“¹³² Eleanořino odcestování poukazuje na to, že je schopna opustit svoji komfortní zónu a vydat se do cizího prostředí mezi cizí osoby. Jinými slovy, „adept je ten, který se vydává na cestu, který překonává hranice, sestupuje do hloubky, proniká z vnějšího do vnitřního prostoru domu.“¹³³ Eleanor vstupem do cizího prostředí a soužitím s neznámými lidmi dokazuje, že překonává hranice a postupně se seznamuje s domem a jeho vnitřním prostorem.

Motiv cesty zde zastupuje proces poznávání svého já, svého nitra, svojí duše. Eleanor putuje nejen ve skutečném světě, ale i ve své duši a myslí. „Cesta adepta lesem k zámku je poutí z vnějšího prostoru světa do vnitřního prostoru duše. Uskutečňuje se ve třech fázích: 1) vnější prostor – les: období zkoušek a bloudění, 2) hranice – setkání se zasvětitel, 3) vnitřní prostor (zámek) – nejvyšší zkouška, proměna.“¹³⁴

Eleanor skutečně projíždí lesem k Hill House, musí se držet přesných pokynů, aby správně došla, a musí čelit nepříjemnému rozhovoru se správcem domu. Po překonání těchto nástrah je Eleanor seznámena s doktorem Montaguem, který zde zaujímá úlohu zasvětitel. Sám vyhledá a osloví Eleanor, nabídne jí, aby se stala součástí určité skupiny. Jak podotýká Daniela Hodrová, „každý, kdo chce přejít z jedné společnosti do jiné, musí splnit určité podmínky.“¹³⁵ Doktor Montague po Eleanor vyžaduje, aby plnila jisté úkoly (psala si poznámky, pozorovala okolí, žila s neznámými lidmi) a v konečné fázi ji obětuje za účelem dosažení úspěchu. Eleanor pronikne do vnitřního prostoru domu. Následnou sebevraždou se konečně stane jeho součástí.

Během příběhu je možné pozorovat postupný vývoj přechodových rituálů. „Tyto rituály se skládají jak z rituálů prelimitárních (odloučení), tak z prahových (pomezí) a postlimitárních (sloučení a přijetí).“¹³⁶ Eleanor prochází prvotní fází, odloučením, již na začátku příběhu, kdy opouští svůj dosavadní domov a život. Další rituální fázi absolvuje Eleanor během pobytu mezi neznámými lidmi, se kterými se postupně

¹³² HODROVÁ, Daniela. *Román zasvěcení*, Praha: H&H, 1993, str. 153

¹³³ HODROVÁ, Daniela. *Román zasvěcení*, Praha: H&H, 1993, str. 152

¹³⁴ HODROVÁ, Daniela. *Román zasvěcení*, Praha: H&H, 1993, str. 35

¹³⁵ GENNEP, Arnold Van. *Přechodové rituály*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997, str. 11

¹³⁶ GENNEP, Arnold Van. *Přechodové rituály*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997, str. 19

seznamuje. Do poslední rituální fáze vstupuje Eleanor během bližšího seznámení s duší domu, během získání pocitu, že konečně někam patří.

K tomu, aby Eleanor došla k zasvěcení, je potřeba, aby jak duševně, tak i citově dospěla. Jak již bylo zmíněno, Eleanor není schopna udržovat ani milostné ani přátelské vztahy. Proto není schopna získat inspiraci a ponaučení z mezilidských vztahů. Setká se s lidmi s podobnými problémy (nezapadnutí do vědeckého kolektivu, neshody se spolubydlící či s rodinnými příslušníky), kteří se je na rozdíl od ní snaží nějakým způsobem vyřešit. Eleanore je poskytnuta široká škála možných řešení, díky kterým se mohla něčemu přiučit. Například u Theodory, která dokáže uznat vlastní chybu, a omluvit se, která nebere život příliš vážně a užívá si každé chvíli. Bohužel pro ni toho však nevyužila.

U hlavního hrdiny románu *Black House*, Jacka Sawyera, můžeme pozorovat podobný úděl. Jack se stejně jako Eleanor vydává na cestu. Na rozdíl od Eleanor Jack absolvuje cestu dvakrát. Poprvé, jak již bylo zmíněno, odchází z domova, když je mu pouhých dvanáct let. Odchází ze dvou hlavních důvodů. Za prvé věří, že dokáže najít lék pro svoji smrtelně nemocnou matku, za druhé chce najít talisman, a tím zachránit paralelní svět Teritoria. Podruhé podniká cestu přibližně po dvaceti letech. Tentokrát se jedná o cestu za záchranou nevinných dětí a další záchranou Teritorií. V příběhu Jacka Sawyera je motiv cesty použit za jiným účelem. Cílem cesty není záchrana a pomoc pro Jacka, ale naopak. Jack má zachránit ostatní a pomoci lidem kolem sebe.

„S motivem (chronotopem) cesty úzce souvisí i motiv setkání.“¹³⁷ Jak můžeme pozorovat v románech *The Talisman* a *Black House*, Jack Sawyer se během své cesty setkává s velkým množstvím lidí. Každý člověk ho jistým způsobem ovlivní, někdo negativně, někdo pozitivně. Největší vliv na Jacka má jeho vlastní strýc Morgan Sloat, který je v Teritoriích přezdíván Orris. Morgan chce Jacka zabít, aby mohl získat úplnou moc v Teritoriích. Jack si tento fakt uvědomuje a strach ze strýce se pro něj stává motivací a povzbuzením. Snaží se před strýcem utíkat a zároveň plnit svůj úkol, získat talisman a tím souběžně zachránit matku i zničit strýce. V románu *Black House* mají na Jacka největší vliv Henry Leyden a dvojnice Judy Marshallové, Sofie. Díky nim se Jack znovu vydává na cestu a zachraňuje nevinné životy.

¹³⁷ BACHTIN, Michail Michajlovič. *Román jako dialog*, Praha: Odeon, 1980, str. 234

Michail Bachtin upozorňuje na „těsné sepětí motivu setkání s takovými motivy jako odloučení, útěk, nabytí, ztráta“.¹³⁸ Tyto motivy lze vypořádat v příběhu hlavního hrdiny. Jack se musí vzdálit od své matky, musí utíkat před strýcem a jeho pomocníky. Během cesty získává zkušenosti a přátele. Některé z nich však naopak ztratí.

¹³⁸ BACHTIN, Michail Michajlovič. *Román jako dialog*, Praha: Odeon, 1980, str. 234

Závěr

Tato bakalářská práce se skládá ze dvou částí, části teoretické a praktické. Teoretická část se zabývá literárně historickým kontextem anglické a americké gotické literatury. Pozornost je věnována především anglickému gotickému románu, hlavním motivům a autorům tohoto žánru. Kromě literárních souvislostí je zde rozebrán i motiv strašidelného domu, konkrétně jeho historický vývoj a výskyt v literatuře.

Praktická část se věnuje rozboru obou zmíněných románů. Část kapitol je věnována životu, tvorbě a literární inspiraci Shirley Jacksonové a Stephenha Kinga. Další úsek praktické části se zabývá analýzou domů, jejich vzhledem, vlastnostmi a historií. Hlavní náplní je charakteristika hlavních postav, přičemž je zkoumán jejich charakter a jejich vzájemné vztahy. Jelikož se jedná o strašidelný dům, je nutné se zabývat i popisem a projevem nadpřirozených jevů vyskytujících se v domech a jejich okolí.

Z podrobných analýz obou domů, Hill House a Black House, vyplývá, že oba domy mají některé vlastnosti společné. Jedná se například o nepřístupné okolí, nevyužívané cesty k domům a temný les obklopující pozemky domů. Společný mají i netypický vzhled, přičemž Hill House připomíná starý gotický zámek a Black House budovu z jiného světa. Hill House i Black House se chovají jako živé bytosti, jako dravci dychtící po kořisti. Hill House vycítí Eleanoriny obavy a touhy, a zneužije jich ke svému prospěchu. Svými silami donutí Eleanor, aby získala pocit, že do domu patří, že je jeho součástí a že obětováním sebe dosáhne svých cílů. Black House se odlišuje od Hill House tím, že funguje jako jakási brána nebo vstup do paralelního světa – Teritorií. Majitel a dům žijí v symbióze, vlastník nachází v domě útočiště a zázemí, dům prostřednictvím majitele šíří zlo.

Závěrem je důležité se zmínit i o podobnostech a odlišnostech hlavních hrdinů obou románů. Oba hrdinové vyrůstají bez otce, lze u nich tedy vyzorovat, že směřují svými city k cizím, straším mužům. Eleanor se upne na doktora Montague a Jack Sawyer na Speedyho Parkera a Henryho Leydena. Velký vliv na jejich životy mají i jejich matky. Jack má nemocnou, ale milující a starostlivou matku, která mu dopřává dostatek svobody a volnosti, kdežto Eleanor má nemocnou a kritickou matku, o kterou musí nepřetržitě pečovat.

Liší se i navazováním mezilidských vztahů. Jack, jakožto profesionální vyšetřovatel, nemá problémy s navazováním a udržováním rodinných i přátelských vztahů. Eleanor, na rozdíl od něj, žije v izolaci od společnosti, nemá tedy dostatečné zkušenosti s navazováním vztahů. Bojí se, že by s ní mohlo být manipulováno. Největší rozdíl mezi nimi je spojen s faktem, že Jack domov má, ale Eleanor ne. Eleanor je díky vidině domova schopna sebeobětování. Hill House však Eleanor zcela pohltí, a v konečném důsledku má na ni zničující vliv. Eleanor zcela ztrácí svou identitu a svou sebevraždou s domem splyne. Black House na Jacka tak zásadní vliv nemá. Jackovo vědomí sebe sama i svého poslání mu umožní se od domu odpoutat.

Bibliografie

Primární literatura

JACKSON, Shirley. *Dům na kopci*, Praha: Argo, 2015

JACKSON, Shirley. *The Haunting of Hill House*. New York: Penguin Books, 2006

JAMES, Henry. *Strašidelné příběhy*, Praha: Plus, 2012

JAMES, Henry. *Utažení šroubu*, Praha: Argo, 1994

KING, Stephen a STRAUB Peter. *Černý dům*, Praha: Pavel Dobrovský – BETA, 2014

KING, Stephen a STRAUB Peter: *Black House*, Londýn: Orion Books, 2012

KING, Stephen. *Osvícení*, Praha: Pavel Dobrovský – BETA, 2010

KING, Stephen. *Pytel kostí*, Praha: Pavel Dobrovský – BETA, 2012

ŠVESTKOVÁ, Marie. *Stráž u mrtvého a jiné hrůzostrašné povídky*, Praha: Mladá fronta, 1969. Máj (Mladá fronta)

Sekundární literatura

AGUIRRE, Manuel. *The Closed Space*, Manchester: Manchester University Press, 1990

Anglický gotický román. Uspořádal Jaroslav Hornát. 1. vyd. Praha: Odeon, 1970

BACHTIN, Michail Michajlovič. *Román jako dialog*, Praha: Odeon, 1980

BEAHM, George. *Stephen King: Čtyřicet let hrůzy, život a dílo krále hororu*, Praha: Baronet, 2017

BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004

GENNEP, Arnold Van. *Přechodové rituály*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1997

GREENOVÁ, Miranda Jane. *Keltské mýty*, Praha: NLN – Nakladatelství Lidové Noviny, 1998

GRMELA, Josef. HILSKÝ Martin. MAREK, Jiří. OLIVERIUSOVÁ, Eva. *Dějiny anglické literatury*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988

HODROVÁ Daniela. *Poetika míst: kapitoly z literární tematologie*, Praha: H & H, 1997

HODROVÁ, Daniela. *Místa s tajemstvím: kapitoly z literární topologie*, Praha: Koniasch Latin Press, 1994

HODROVÁ, Daniela. *Román zasvěcení*, Praha: H&H, 1993

HOGLE, Jerrold E., ed. *The Cambridge Companion to Gothic Fiction*. 1st pub. Cambridge: Cambridge University Press, 2002

HORNÁT, Jaroslav. „*Romány, ve kterých straší*“ v *Anglický gotický román*. Uspořádal Jaroslav Hornát. 1. vyd. Praha: Odeon, 1970, str. 7–12

HRBATA, Zdeněk a PROCHÁZKA Martin. *Romantismus a romantismy: pojmy, proudy, kontexty*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2005

KING, Stephen. *On Writing: a Memoir of the Craft*, New York: Pocket Books, 2001

MILLER, Laura. „*Doslov*“ v JACKSON, Shirley. *Dům na kopci*, Praha: Argo, 2015, str. 230–248

MONESTIER, Martin. *Dějiny sebevražd; dějiny, techniky a zvláštnosti dobrovolné smrti*, Praha: Dybbuk, 2003

MŽYKOVÁ, Marie (ed). *Kamenná kniha, Sborník k romantickému historismu – novogotice*, Sychrov: Sychrov chateau, 1997

RAILO, Eino. *The Haunted Castle, A Study of the Elements of English Romanticism*, Londýn: Routledge, 1927

STŘÍBRNÝ, Zdeněk. *Dějiny anglické literatury*, Praha: Academia, 1987

Elektronické knihy

BEAHM, George. *The Stephen King Companion: Four Decades of Fear from the Master of Horror*, New York: Thomas Dunne Books, 2015

Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=eWeWBgAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=the+stephen+king+companion+four+decades+of+fear+from+master+of+horror&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwjOq4XJ7vfYAhXJJVAKHWKAC4gQ6AEIJzAA#v=onepage&q=the>

[%20stephen%20king%20companion%20four%20decades%20of%20fear%20from%20master%20of%20horror&f=false](#)

CARDIN, Matt. *Horror Literature through History: An Encyclopedia of the Stories That Speak to Our Deepest Fears*, California: Greenwood, 2017

Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=w4I2DwAAQBAJ&pg=PA419&dq=history+of+haunted+house&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwiUx7-u8cDYAhXMKIAKHc4YBec4ChDoAQgqMAA#v=onepage&q=history%20of%20haunted%20house&f=false>

COLLINGS, Michael R. *The Many Facets of Stephen King*, Cabin John: Wildside Press, 2006

Dostupné z:

https://books.google.cz/books?id=3L1knXoI6R8C&printsec=frontcover&dq=stephen+king&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwjiwJuf_uvYAhUEKuwKHRRaBHc4FBD0AQgmMAA#v=onepage&q=stephen%20king&f=false

DICKEY, Collin. *Ghostland: An American History in Haunted Place*, New York: Penguin Books, 2017

Dostupné z:

https://books.google.cz/books?id=c2J_CwAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=history+of+haunted+house&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwiZ8KyW8cDYAhWKh7QKHQfnAGcQ6AEIKDAA#v=onepage&q=history%20of%20haunted%20house&f=false

DOCHERTY, Brian. *American Horror Fiction: From Brockden Brown to Stephen King*, New York: St. Martin's Press, 1990

Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=efGuCwAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=the+horror+fiction+of+stephen+king&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwikrobTjJvXAhVFJMAKHddrBK4Q6AEINjAC#v=onepage&q&f=false>

GASKELL, Elizabeth. *The Old Nurse's Story*, Whitefish: Kessinger Publishing, 2004

Dostupné z: <https://www.lang.nagoya-u.ac.jp/~matsuoka/EG-Nurse.html>

HOGLE E. Jerrold., ed. *The Cambridge Companion to Gothic Fiction*, Cambridge: University Press, 2002

Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=jcdlKNpEXRkC&printsec=frontcover&hl=cs#v=onepage&q&f=false>

HOPPENSTAND, Gary a BROWNE, B. Ray. *The Gothic World of Stephen King: Landscape of Nightmares*, Bowling Green: Bowling Green State University Popular Press, 1987

Dostupné z:

https://books.google.cz/books?id=RehaDAUqLAWC&printsec=frontcover&dq=stephen+king&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwuiquPz_evYAhVM6qQKHTSJBf8Q6AEIRzAE#v=onepage&q=stephen%20king&f=false

MICHAUD, Marilyn: *Republicanism and the American Gothic*, Wales: University of Wales Press, 2010

Dostupné z:

https://books.google.cz/books?id=uTonDAAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=american+gothic&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwiB4r6u_vYAhVPyqQKHABOC3sQ6AEIKzAA#v=onepage&q=american%20gothic&f=false

WEINSTOCK, A. Jeffrey., ed. *The Cambridge Companion to American Gothic*, Cambridge: University Press, 2017

Dostupné z:

https://books.google.cz/books?id=fPo6DwAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=american+gothic&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwiB4r6u_vYAhVPyqQKHABOC3sQ6AEIcDAJ#v=onepage&q=american%20gothic&f=false

Internetové zdroje

NEW YORKER. *The Haunted Mind of Shirley Jackson*. © 2016 [cit. 09.04.2018]

Dostupné z: <http://www.newyorker.com/magazine/2016/10/17/the-haunted-mind-of-shirley-jackson>

Shirley_Jackson_page. *Shirley Jackson's Bio* [online]. Copyright © 2009 [cit. 09.04.2018]. Dostupné z: <http://shirleyjackson.org/Bibliography.html>

SCHIZOFRENIE | Příznaky, léčba schizofrenie, halucinace, bludy. *SCHIZOFRENIE / Příznaky, léčba schizofrenie, halucinace, bludy* [online]. Copyright © PhDr. Michaela Peterková 2008 [cit. 09.04.2018]. Dostupné z: <http://www.schizofrenie.psychoweb.cz/>

StephenKing.com - Short Stories - a to Z. *Welcome to StephenKing.com* [online]. Copyright © 2000 [cit. 09.04.2018]. Dostupné z: https://www.stephenking.com/library/short_story/

What Stephen King Isn't | The New Yorker. *The New Yorker* [online]. Copyright © [cit. 09.04.2018]. Dostupné z: <https://www.newyorker.com/books/page-turner/what-stephen-king-isnt>